

Kl. 09.00–11.39

13.00–13.55

§ 1 Anmälan om återtagande av plats i riksdagen

Tredje vice talmannen meddelade att *Jan R Andersson* (M) återtagit sin plats i riksdagen från och med den 22 juni, varigenom uppdraget som ersättare upphört för *Harald Hjalmarsson* (M).

§ 2 Avsägelse

Tredje vice talmannen meddelade att *Thomas Strand* (S) avsagt sig uppdraget som ledamot av riksdagen från och med den 1 september.

Kammaren biföll denna avsägelse.

§ 3 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Skrivelse

2019/20:171 till civilutskottet

Motioner

2019/20:3638 och 3639 till justitieutskottet

EU-dokument

COM(2020) 240 till skatteutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 14 september*.

COM(2020) 261 till socialutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 14 september*.

§ 4 Extra ändringsbudget för 2020 – Ersättning till riskgrupper, kapitalinsatser i statligt ägda företag och andra åtgärder med anledning av coronaviruset

Finansutskottets betänkande 2019/20:FiU62

Extra ändringsbudget för 2020 – Ersättning till riskgrupper, kapitalinsatser i statligt ägda företag och andra åtgärder med anledning av coronaviruset (prop. 2019/20:187)

föredrogs.

Kammaren biföll utskottets förslag att ärendet fick avgöras trots att det varit tillgängligt kortare tid än två vardagar före den dag då det skulle behandlas.

Anf. 1 FREDRIK OLOVSSON (S):

Fru talman! Coronaviruset är ju i första hand en hälsokris, men ingen har heller undgått att det har lett fram till ett mycket besvärligt och svårt ekonomiskt läge. Därför har regering och riksdag under våren agerat kraftfullt för att trycka tillbaka smittspridningen, stärka sjukvården och dämpa virusets ekonomiska effekter. Det är historiska åtgärder som har satts på plats, och i dag är vi här för att debattera och besluta om den nionde extra ändringsbudgeten – den nionde!

Jag vet att jag många gånger, åtminstone vid de nio tillfällena med extra ändringsbudgetar, har talat om regeringens ekonomiska strategi:

Först och främst ska smittspridningen tryckas tillbaka. Pengar ska inte, får inte och kommer heller inte att stå i vägen för sjukvårdens och omsorgens viktiga arbete. Därför meddelade regeringen redan i mars att staten kommer att ta alla extraordinära sjukvårds- och omsorgskostnader med anledning av coronaviruset. Därtill har vi tillfört stora resurstillskott till berörda myndigheter som Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen, ersatt karensavdraget samt slopat kravet på läkarintyg. Valfärden i kommuner och regioner har fått historiskt stora tillskott för att upprätthålla viktiga samhällsfunktioner som skola, sjukvård, socialtjänst och kollektivtrafik.

I dag beslutar vi om ytterligare åtgärder för att särskilt skydda de individer som löper störst risk att drabbas särskilt hårt av viruset. Personer i vissa riskgrupper som löper risk att bli allvarligt sjuka i covid-19 ska få rätt till förebyggande sjukpenning, om de inte har möjlighet att anpassa sitt arbete. Även vissa anhöriga i hushåll ska kunna ges smittbärrpenning för att bidra till ett starkare skydd för personer i riskgrupper.

För att undvika att vissa barn som nyligen varit allvarligt sjuka ska riskera att smittas av viruset införs en reglering av tillfällig föräldrapenning. Dessutom inför vi åtgärder som gör att personer som riskerar att förlora sin sjukpenning därför att de har fått sin vård framflyttad på grund av pandemin trots det ska ha möjlighet att behålla sin ersättning i väntan på sjukvården.

Eftersom det inte finns något vaccin mot covid-19 på marknaden ännu kan Sverige komma att behöva teckna avtal med flera vaccintvecklare för att säkra tillgången, exempelvis i form av förköpsavtal. Därför ökar Folkhälsomyndighetens låneram för beredskapsinvesteringar till 2 miljarder kronor. För att säkra att det på nationell nivå finns en tillräcklig tillgång

till ambulansflyg föreslås också ytterligare 75 miljoner kronor i ett tillskott.

Fru talman! Som påpekats många gånger förut har spridningen av coronaviruset även lett till ett extraordinärt ekonomiskt läge. Regeringen har därför vidtagit kraftfulla åtgärder för att lindra de ekonomiska effekterna för jobb och företag. Genom systemet med korttidspermittering kan många anställda gå ned i arbetstid, samtidigt som arbetsgivaren får statlig ersättning till lönekostnader. I nuläget är det över en halv miljon svenskar som omfattas av systemet, som innebär att jobb kan behållas och konkurrenskraft i längden värnas.

I dag beslutar vi om ytterligare åtgärder för att stötta särskilt drabbade branscher genom tillskott till statliga företag. Budgeten innehåller exempelvis ett kraftfullt krispaket riktat mot flyget. För att ytterligare stötta SAS föreslås i dag att regeringen ska delta i en rekapisering av bolaget med ett belopp om högst 5 miljarder kronor. SAS är viktigt för att tillgodose samhällets grundläggande behov av tillgänglighet med flyg, både här hemma och till vår omvärld. Genom dagens beslut får den svenska staten möjlighet och mandat att vidta de åtgärder som krävs för att rekapisera bolaget.

Därtill föreslås Swedavia tillföras 3,15 miljarder kronor. Trafiken på Swedavias flygplatser, där Arlanda är den största, har minskat kraftigt. Genom kapitaltillskottet säkrar regeringen ett statligt flygplatsnät med god tillgänglighet i hela landet. Vi beslutar också om ett tillfälligt driftsstöd om 100 miljoner kronor till regionala flygplatser under 2020 för att säkerställa nödvändiga kommunikationer i hela Sverige. Luftfartsverket får också ett tillskott om knappt 1 miljard i år med anledning av kraftigt minskade intäkter från flyget.

Men det är inte bara flygbranschen som har drabbats hårt av viruset. Även kultursektorn har drabbats av vikande publikintäkter. För att stärka den regionala kulturverksamheten föreslås en tillfällig förstärkning om 150 miljoner kronor i den så kallade kultursamverkansmodellen, en modell där staten tillsammans med landets regioner gemensamt finansierar regionala kulturverksamheter.

Trots regeringens stora insatser har dock redan människor blivit arbetslösa, och fler riskerar att bli av med jobbet. Därför har vi sedan tidigare stärkt den ekonomiska tryggheten och möjligheten till omställning för den som förlorar jobbet. I dag beslutar vi också om ett kapitaltillskott till Lernia AB om 150 miljoner kronor. Med tillskottet ges Lernia förutsättningar att fortsätta kunna bedriva verksamhet inom vuxenutbildning och bemanning. Lernia kommer, liksom hela den här sektorn, att under de kommande åren spela en viktig roll för att möta behoven av kompetensförsörjning, omställning, rekrytering och matchning.

Sammantaget, fru talman, uppgår de direkta kostnaderna för dessa nio ändringsbudgetar till närmare 270 miljarder kronor. Därtill kommer stora belopp i krediter och garantier som har ställts ut. Det har vi råd med eftersom vi har starka offentliga finanser. Under den förra mandatperioden investerade regeringen 35 miljarder mer i välfärden. Det innebär att 100 000 fler nu jobbar i vår gemensamma välfärd. Vi har också 100 000 fler platser i Kunskapsflytet, och vi hade den lägsta statsskulden sedan 1977 innan vi gick in i krisen.

Prot. 2019/20:143
23 juni

*Extra ändringsbudget
för 2020 – Ersättning
till riskgrupper,
kapitalinsatser i
statligt ägda företag
och andra åtgärder
med anledning av
coronaviruset*

Den gemensamma styrka vi har byggt upp kan nu användas för Sveriges och medborgarnas bästa. Vi är inte där än, men en dag kommer Sverige att ha tagit sig igenom den här krisen. Då ska vi också ha resurser kvar för att fortsätta investera i välfärd och i jobb. Vi ska använda styrkan i svensk ekonomi för att bygga ett starkare samhälle och ett tryggare Sverige.

Jag yrkar därför bifall till vårt förslag i reservation nr 1.

Anf. 2 ULLA ANDERSSON (V):

Fru talman! Låt mig börja med att konstatera att om Sverige inte hade lagt allt fokus på skattesänkningar för de allra rikaste, på sänkta tillgångsskatter och på att privatisera på det sätt man har gjort hade samhället varit mycket bättre rustat att möta en pandemi som corona.

Det är bra att vi försöker göra allt vi kan för att stoppa pandemin. Vi är många som är oroliga för nära och kära. Vi vill att de ska skyddas från corona, att de ska klara sig igenom den ensamhet som isoleringen innebär och att vi ska komma väl ut på andra sidan.

Det är bra att det läggs många extra ändringsbudgetar för att försöka förhindra påverkan på ekonomin. Det vi också borde göra när vi lägger extra ändringsbudgetar är att titta på vilka effekter det får för klimatet.

I dag när jag åkte tåg hit kunde jag läsa en reklamskylt från Naturskyddsföreningen. Där står det att en tredjedel av våra bin är på väg att försvinna. Pollineringen påverkas. Jag vet inte hur många rapporter vi har fått om insektssvärmor som äter upp skördar runt om i världen, om skogsbränder och om otaliga värmerekord.

I går kunde vi höra i SVT om hur permafrosten i Sibirien smälter och vilken påverkan det får på klimatet. Växthusgaser, metangas, släpps ut och riskerar att innebära stora temperaturhöjningar. Vi kunde se hur stora mängder dieselolja från en cistern hade läckt ut i en närliggande flod just på grund av att permafrosten smälter. Man har byggt hela samhällen och också stora oljecisterner och industrier ovanpå permafrosten.

Runt om i vår värld har unga klimatstrejkat. Miljontals unga försöker få beslutsfattare att ta sitt ansvar. Det kommer den här riksdagen troligtvis inte att göra i dag. Det beslut som planeras att fattas här i dag är ett stort svek mot alla unga som klimatstrejkar och mot oss alla som är oroliga för den klimatkris som vi lever i. Att då fatta ett beslut om att man inte får stoppa utbyggnaden av Arlanda genom politiska beslut skulle jag vilja säga är totalt oansvarigt. Det är ett oerhört svek.

Att Moderaterna och Sverigedemokraterna hamnar där – partier fulla av klimatförnekare och inte precis kända för att ta ansvar för klimatet – är inte märkligt. Men att Centerpartiet sällar sig till det gänget är mer än vad jag hade förväntat mig. Jag skulle vilja säga att Centerpartiet i dag kommer att lämna det gröna i sin partisymbol och vad de nu säger sig stå för när det gäller det gröna. Det är ett stort, stort svek.

Vänsterpartiet står självklart inte bakom det tillkännagivande som riksdagen i dag avser att ge här genom finansutskottet. Det är ett tillkännagivande som innebär, som jag sa, att man inte ska stoppa utbyggnaden av Arlanda genom politiska beslut.

Jag vill kunna se dagens unga i ögonen. Jag vill kunna lämna efter mig en jord där även de kan leva bra. Vi ska inte sträva efter att driva människor på flykt genom de beslut vi tar här i Sveriges riksdag. Antalet klimatflykt-

ingar är redan stort, och de kommer att bli många, många fler. Låt oss förhindra det och göra vad vi kan för att stoppa den klimatkras som pågår.

Vänsterpartiet menar att det kapitaltillskott som SAS nu väntas få borde ställas ihop med klimatkrav. Eftersom inga sådana klimatkrav finns med i den här extra ändringsbudgeten kan inte heller Vänsterpartiet ställa sig bakom det kapitaltillskott som nu tillförs.

Om klimatkrav ställs kan även vi ställa oss bakom detta. Vi tycker till exempel att SAS inte ska flyga på sträckor som det tar mindre än fyra timmar att åka tåg med härifrån Stockholm. Vi måste ta vårt ansvar. Vi ska bygga ut järnvägen och se till att det är lätt att ta sig till städer som ligger i närheten av stora stadscentrum. Vi ska inte gynna flygtrafik.

Självklart kommer flyget att behövas, inte minst ambulansflyg och brandflyg, och försvaret behöver flygplatser. Dem ska vi självklart värna och på olika sätt se till att de fungerar. Men vi ska inte bygga ut för persontrafik mer än vad vi har i dag. Snarare ska vi dra åt. Vi bör inte bygga ut på Arlanda, och vi bör stänga igen Bromma.

Därför står vi inte heller bakom det tillskott till de regionala flygplatserna som finns med i den här budgeten. Vi tycker att man kan få ha flygplatser, såklart, om man nu tycker sig behöva ha det lokalt och regionalt. Men då får man också finansiera det själv med den kommunala eller den regionala skatten. Vi har tio nationella flygplatser i Sverige som staten ansvarar för och skickar pengar till. Det är rimligt. Tycker man sig behöva en flygplats på andra ställen får man också finansiera den.

Vi tycker att medel kan skjutas till om man samtidigt också lokalt eller regionalt beslutar sig för att lägga ned flygplatsen och att bara ha flygplatser för brandflyg, ambulansflyg och försvaret kvar.

Budgeten som vi i dag debatterar är inte ansvarsfull mot klimatet. Då hade man ställt större klimatkrav än vad man gör. På det sättet är den här budgeten ett svek.

Sedan finns det självklart bra delar i den här budgeten, till exempel smittbärapengen. Vänsterpartiet drev redan i mars på för att den skulle införas. Människor i riskgrupper ska ju inte behöva gå till jobbet och riskera att bli smittade av corona. Man ska kunna stanna hemma och ha ekonomisk trygghet och på så vis skydda sig själv. Nu kommer ett sådant förslag. Det är väldigt bra men väldigt sent.

Vi står också bakom det kapitaltillskott som kommer till Lernia. Däremot tycker vi att Lernias verksamhet borde utvärderas, inte minst i förhållande till arbetsmarknadspolitiken där det finns en hel del att diskutera.

Vi tycker också att det är bra att det kommer pengar till att bygga upp beredskapslager. Att göra som borgarna gjorde och sälja ut apoteken och tro att marknaden skulle lösa frågan om beredskapslager var inte bara naivt utan också ett beslut fullt av ideologiska skygglappar. Men det var också ett beslut man var väl medveten om att man fattade. Väldigt många remissinstanser påpekade bristerna i förslaget, men man valde att blunda och bara köra på, för på något vis skulle ju marknaden ändå lösa detta med beredskapslager för medicin.

Fru talman! Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets reservation.

Anf. 3 MARIA GARDFJELL (MP):

Fru talman! Våren som vi nu har lämnat bakom oss kommer att skrivas in i historieböckerna. En global pandemi har drabbat världen, och många

Prot. 2019/20:143

23 juni

*Extra ändringsbudget
för 2020 – Ersättning
till riskgrupper,
kapitalinsatser i
statligt ägda företag
och andra åtgärder
med anledning av
coronaviruset*

människor har blivit mycket sjuka. Enskildas, företags och samhällets ekonomi har också påverkats allvarligt, och vi är fortfarande mitt uppe i krisen.

De senaste dagarna har vi kunnat ta del av hur covid-19 haft ett omfattade utbrott i Gällivare där lokalsamhället har skakats om. Pandemin är inte över – inte i Gällivare, inte i min hemstad Uppsala och inte någon annanstans heller.

Nu står vi inför en sommar då det gäller att hålla i, hålla ut och hålla ihop och att alla vi svenskar fortsätter att följa restriktionerna, skydda riskgrupperna och göra allt vi kan för att förhindra smittspridningen. Som politiker måste vi också göra vad vi kan för att rädda människors försörjning och säkra livskraftiga företag.

Regeringen och riksdagen har under våren arbetat hårt med att få reform efter reform på plats som ska svara upp mot de behov som funnits. För Sverige är det en styrka att vi kunnat göra det i brett politiskt samförstånd och tillsammans kunnat hitta konstruktiva lösningar framåt.

Coronapandemin har medfört att flygtrafiken har minskat kraftigt. Detta har skapat ekonomiska svårigheter för det delvis statligt ägda SAS. För att SAS inte ska gå i konkurs krävs ett kapitaltillskott.

Räddningspaketet till flygindustrin måste innehålla klimatkrav. Miljöpartiet har tillsammans med januaripartierna kommit överens om att vi ska skjuta till pengar men att det förutsätter att företaget lever upp till nya klimatkrav i linje med Parisavtalet samt att andra ägare också bidrar. Coronakrisen har aktualiserat och tydliggjort att vi också måste möta klimatkrisen.

Om kraven uppfylls och riksdagen ger paketet sitt godkännande ska SAS kunna få ett tillskott på 5 miljarder kronor. Tillskottet är ännu inte beslutat, och låt mig återigen upprepa att stödet är villkorat med skarpa klimatkrav.

Fru talman! I den här budgeten ges även ett kapitaltillskott till Swedavia. Trots kapitaltillskottet står bolaget inför en ny verklighet. Efter tio års ständigt ökat flygresande innebär coronapandemin en mycket stor inbromsning. Framtiden kommer att innebära än större förändringar. I dag bedömer därför Swedavia att det inte finns något behov av investeringar som ökar Arlandas kapacitet. Utbyggnad av en fjärde bana är alltså inte aktuell.

Vilken effekt pandemin kommer att få på resmönster och utvecklingstakt de kommande åren är för tidigt att säga. Men klimatkrisen är lika akut. Klimatomställningen har bara påbörjats. Flygskatt och satsningar på tåg tillsammans med ett ökat medvetande om flygets klimatpåverkan gjorde faktiskt att flygandet minskade något redan före coronakrisen.

Att en majoritet av riksdagens partier tycker sig veta mer om bolagets investeringar än bolaget självt är anmärkningsvärt. Moderaterna, Sverigedemokraterna, Centerpartiet, Kristdemokraterna och Liberalerna vill i dag att riksdagen ska fatta beslut om ett tillkännagivande till regeringen. Dessa partier säger att Arlandas fortsatta utveckling inte ska ”stoppas genom politiska beslut”. Nu är det trots allt bolaget självt som har gjort en översyn på marknadsmässiga grunder, vilket regeringen utgår från.

Vi var många som lyssnade på Greta Thunbergs sommarprat i radions Pl. Hon upprepar enträget det som hon sagt så många gånger: att vi politiker inte behöver lyssna på henne, men vi måste lyssna på forskarna. Hon

sa bland annat: ”Jag förstår att det här är både jobbigt, obekvämt och tråkigt. Och jag förstår mycket väl att man som till exempel politiker eller nyhetsredaktör väljer att köra huvudet i sanden och fokusera på annat. Men ni måste också förstå att vi som faktiskt måste leva med konsekvenserna hela våra liv inte kan unna oss den lyxen.”

Hon refererade sedan till en ny forskningsrapport som ”visar att rika länder, som Sverige, måste minska sina totala utsläpp av koldioxid med 12–15 procent varje år med start 2020 för att vara i linje med Parisavtalet”. Greta Thunberg menade också att responsen på covid-19 visar att världen kan agera snabbt och kraftfullt vid en kris.

Miljöpartiet är ett litet parti. Men vi har ett mycket starkt stöd från våra väljare och sympatisörer. Några säger att vi haft oproportionerligt stor makt. Finare beröm kan Miljöpartiet inte få. Men vi har trycket på oss att göra mycket mer. Vi kan nu se att den politik vi har drivit för att minska flygets klimatpåverkan haft en positiv effekt.

Men låt mig som miljöpolitisk talesperson för Miljöpartiet tillägga: Det räcker inte. För att nå klimatmålen i enlighet med Parisavtalet måste utfasningen av fossila drivmedel gå mycket fortare än vad den gör nu. Det händer att företag vinstvarnar i dåliga tider. Nu borde varje företag med stora klimatusläpp klimatvarna, för att sedan ställa om, förändra och anpassa verksamheten till nya lägre utsläppsnivåer, nya utbud, nya marknader och en ny cirkulär ekonomi.

Fru talman! Kulturlivet runt om i Sverige har drabbats hårt av coronaviruset. Visningar, utställningar och konserter har fått ställas in. Många kulturutövare har sett sina inkomster försvinna. Riksdag och regering har vidtagit flera åtgärder för att rädda kulturlivet, bland annat ett krispaket på 500 miljoner kronor och ett stödpaket på 320 miljoner kronor för att stötta museer och scenkonst.

I den här ändringsbudgeten ökar vi anslaget till den regionala kulturen med 150 miljoner kronor. Den lokala och regionala kulturen utgör basen för kulturlivet på orter och i landsbygden runt om i Sverige. Om inte kulturlivet värnas i den svåra situation vi befinner oss nu riskerar den kulturella infrastrukturen i stora delar av landet att försvinna. Därför är det här en mycket viktig satsning.

Samtidigt som vi hanterar pandemins direkta effekter på svensk ekonomi behöver vi se framåt. Det behövs en grön återhämtning efter coronapandemin för att möta klimatkrisen. Motståndskraft är det bästa vaccinet mot framtida kriser. Vi har inte råd med att klimatomställningen tappar tempot i en ekonomisk svår tid efter corona. Därför måste vi i stället växla upp och låta klimatomställningen vara vägledande i varje ekonomisk reform.

Fru talman! Jag vill passa på att önska dig och dina medarbetare glad sommar.

Även om Greta Thunberg säger att hon inte tycker att vi ska lyssna på henne utan på forskarna vill jag säga att jag tycker att det är hög tid att Greta Thunberg snart bjuds in hit till Sveriges riksdag. Jag tycker också att det är hög tid att vi politiker visar att det är med demokrati och politik som vi effektivt kan klara av klimatomställningen. För att tala ett språk som ekonomer förstår: Business as usual fungerar inte. Det som behövs är business as unusual.

Prot. 2019/20:143
23 juni

*Extra ändringsbudget
för 2020 – Ersättning
till riskgrupper,
kapitalinsatser i
statligt ägda företag
och andra åtgärder
med anledning av
coronaviruset*

Jag vill med det yrka bifall till Miljöpartiets och Socialdemokraternas reservation.
(Applåder)

Anf. 4 EDWARD RIEDL (M):

Fru talman! Det här är extra ändringsbudget nr 11, om vi ska räkna in alla de extra ändringsbudgetar som har funnits i år. Den första extra ändringsbudgeten tog Moderaterna initiativ till redan i början av det här året, långt innan krisen var ett faktum. Då samlade Moderaterna oppositionen, och vi sköt till mer pengar till sjukvården och äldreomsorgen eftersom regeringens satsningar var otillräckliga.

Krisen, orsakad av covid-19, är långt ifrån över. Läget i Sverige är allvarligt, och läget i världen är allvarligt. Våra hjältar i sjukvården fortsätter oförtrutet att dag och natt jobba för allas vårt bästa. De jobbar och sliter, och många av dem kommer inte ens att få välbehövlig vila och semester den här sommaren. Tänk på det, alla ni ute i landet! Tänk på dem som jobbar och sliter för dem av oss som har otur att drabbas lite värre av covid-19 och insjukna allvarligt. Det är för oss de jobbar. Vi kan hjälpa dem, och oss själva, genom att minska smittspridningen. Det är allas vårt ansvar. Allt är inte som vanligt. Allt kommer inte att vara som vanligt. Vi måste hjälpas åt, både för att minska smittspridningen och för att se till att samhället håller igång.

Runt om i världen håller forskare på med att framställa vaccin. Det ska bli säkert och effektivt och hjälpa mot covid-19. Världsmarknaden riskerar att snabbt dammsugas på tillgängligt vaccin när ett sådant kommer fram. Här riskerar Sverige att halka efter. I ett läge när vaccin kommer kanske Sverige hamnar längst bak i kön, om vi inte gör tillräckligt. Det handlar ytterst om att Sverige ska säkra vaccin för våra medborgare och se till att det finns en modell för att fördela vaccin över befolkningen, så att de som har störst behov får det först.

Vi moderater föreslår i dag att vi ska ta fram en heltäckande vaccin-strategi. Jag beklagar att inte hela riksdagen eller regeringen står bakom det ännu.

Fru talman! I dag kommer Sveriges riksdag också att besluta om en smittbärrpenning, så att de som befinner sig i en riskgrupp ska kunna stanna hemma från jobbet.

Jag vet att många av er som befinner er i en riskgrupp har pratat med Camilla Waltersson Grönvall, Moderaternas socialpolitiska talesperson, som sitter här i kammaren i dag. Jag vet också att många av er följer dagens debatt mycket noga. Jag vill skicka en hälsning till Desirée, Bernt, Anita, Vanja, Eva, Stig hemifrån Umeå och många fler som har hört av er. Vi har sett er, vi har hört er och i dag kan vi glädjande nog leverera ett beslut i Sveriges riksdag som innebär att smittbärrpenning blir verklighet.

Det handlar om människor som av olika skäl har nedsatt immunförsvar. Man kan ha försämrad lungkapacitet. Det är också människor som har be-segrat cancer men fortfarande lider efter tuffa behandlingar och därför är mer utsatta vad gäller covid-19. De jobbar som lärare och taxichaufförer. De har jobb som inte kan utföras hemifrån, och de utsätter sig varje dag för risken att bli smittade.

Moderaterna lyfte fram detta redan i mars. Vi behövde en lösning för denna grupp så att man kunde stanna hemma utan att privatekonomin skul-

le slås sönder. När regeringen inte lyssnade tog Moderaterna initiativ och lade fram ett förslag i socialutskottet. Jag vill skicka ett tack till alla partier i socialutskottet som gjorde dagens beslut möjligt och pressade regeringen framför sig. Detta skedde på skärtorsdagen den 2 april. Då blev utskottet enigt och skickade den här signalen till Sveriges regering.

Nu är vi till slut här. Det är mycket glädjande att vi i dag kan ge de människor som befinner sig i en riskgrupp en möjlighet att stanna hemma utan att ekonomin slås sönder. Om man är särskilt utsatt får man ersättning när man stannar hemma.

Fru talman! En fortsatt utbyggnad av Arlanda är viktig för jobb och tillväxt i hela Sverige. Sverige är ett litet, exportberoende land i Europas utkant som är mycket beroende av väl fungerande flygförbindelser. Sverige är ett rikt land och har blivit det genom handel med andra länder. Flyget är i dag nödvändigt för att säkra svenskt välstånd in i framtiden.

Arlanda är hela Sveriges flygplats och angelägenhet. Ministern och språkröret Per Bolund sa förra veckan att regeringen hade kommit överens om att pausa utbyggnaden av Arlanda. Detta dementerades av det andra regeringspartiet. Oavsett vem som har rätt eller fel i regeringen, fru talman, kan vi konstatera att båda partier inte kan ha rätt.

Detta är skadligt. Det är skadligt när en regering skickar motstridiga signaler och när man inte vet vad man har att förvänta sig. Man kan ana vad som har hänt bakom dimridåer i förhandlingsrum, men man vet inte. Det kan bara regeringen själv svara på, om den vill.

Alldeles oavsett det gick Swedavia samma dag som regeringen presenterade kapitaltillskottet ut med att man skulle pausa utbyggnaden. En minister i regeringen sa att man hade kommit överens om just detta. Men det är såklart bara regeringen själv som vet exakt hur sanningen ser ut.

När regeringen inte klarar av att vara tydlig är det desto mer glädjande att Sveriges riksdag klarar av att vara det. Nu skickar en majoritet i Sveriges riksdag en tydlig signal till regeringen, Swedavia och svenska folket om att det inte finns någon majoritet i kammaren för att hålla på med konster som dessa. Det finns ingen majoritet i Sveriges riksdag för att skada vår viktiga flygplats Arlanda. Tack till alla andra partier som har varit med och bidragit till detta beslut!

Låt mig när vi nu pratar miljö också säga något apropå det som Miljöpartiets representant tog upp. Även jag tycker att det är viktigt. Flyget ska självfallet bidra till den gröna omställningen. Det kan göras tack vare svensk ingenjörskonst. För varje år som går minskar utsläppen per passagerarkilometer. Det är bra. Det minskar utsläppen. Det är svenskt kunnande och svensk teknik i många av de innovationer, uppfinningar och annat som gör flyget bättre och grönare. Självklart ska även flyget bidra till en grön omställning. Men Sverige som exportberoende land är beroende av fungerande flygtrafik i hela landet.

Fru talman! Jag ber om ursäkt för att jag kommer att vara lite tråkig en stund. Jag kommer att läsa upp några av de saker som Moderaterna har drivit igenom under våren.

Den 18 mars presenterade Moderaterna förslag om en företagsakut med statliga räntegarantier. Den 25 mars anpassade sig regeringen.

Den 23 mars presenterade Moderaterna ett förslag om statligt stöd till företagens hyreskostnader. Den 25 mars anpassade sig regeringen till det.

Den 23 mars presenterade Moderaterna ett förslag om slopade arbetsgivaravgifter. Den 25 mars gick regeringen med på att sänka dem.

Den 23 mars presenterade Moderaterna ett förslag om sänkt ränta på skattekrediterna. Den 14 april gick regeringen med på att åtminstone halvera dem.

Den 7 april presenterade Moderaterna ett förslag om heltidspermittering. Den 14 april anpassade sig regeringen till det.

Den 7 april presenterade Moderaterna ett förslag om omsättningsstöd för att rädda jobb och företag. Den 30 april gick regeringen med på det. Förra veckan kunde vi fatta beslut om det här i kammaren.

Den 26 maj presenterade Moderaterna ett förslag om 100 miljoner kronor i statligt stöd till de regionala flygplatserna. Den 14 juni anpassade sig regeringen till det. I dag kommer riksdagen att fatta beslut om det nödvändiga stödet som gör att flygplatser runt om i Sverige kan överleva.

Fru talman! Sverige gick in i den här krisen med lägst tillväxt per person i hela Europeiska unionen. Sedan Stefan Löfven blev statsminister 2014 har 27 av EU:s 28 medlemsländer minskat arbetslösheten. Det är bara i Sverige som arbetslösheten har ökat under de här åren.

Efter krisen måste Sverige lösa de problem som vi hade före krisen. Men vi måste också lösa de problem som uppstått i samband med krisen. Utan många av de krisstöd som vi har fattat beslut om i Sveriges riksdag hade betydligt många fler jobb gått förlorade.

Fru talman! Vi moderater kommer att fortsätta att jobba konstruktivt med att ta fram förslag och göra allt som vi kan för att Sverige på bästa sätt ska ta sig igenom den här krisen. Vi har tagit fram förslag för att minska smittspridningen. Vi föreslår nu en vaccinstrategi. Vi har tagit fram förslag och drivit på för mer pengar till sjukvården och omsorgen. Vi har tagit fram förslag för att rädda svenska jobb och företag. Vi befinner oss fortsatt mitt i krisen, och mycket arbete kvarstår.

Jag önskade glad sommar i förra veckans debatt och gör det även i denna debatt till fru talmannen, alla dem som jobbar här i Sveriges riksdag och alla de riksdagskollegor som har varit med och bidragit till att vi har fått mycket av allt detta på plats. Men låt mig vara tydlig med att vi nog kommer att få önska varandra glad sommar och trevlig höst ett par gånger till.

(Applåder)

Anf. 5 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Fru talman! Jag är lite nyfiken på vad Moderaterna bygger sina antaganden om varför Arlanda måste byggas ut. Tittar man på Arlandas miljötillstånd ser man att det finns tillstånd för 350 000 lyft och landningar per år. År 2018 gjordes 244 000 sådana. Det är mycket färre starter och landningar än som gjordes år 2000. Antalet flygningar minskar alltså. De minskade med 2 procent i fjol. Inrikesflyget har minskat med 8 procent. Det förhåller sig till och med så att man om man förde över Brommas flygtrafik till Arlanda skulle klara sig med den kapacitet som finns i dag.

Fru talman! Världsnaturfonden säger följande i ett uttalande: ”Ska man som politiker ta ställning för en utbyggnad av Arlanda så ska man vara ärlig med varför man gör det – alltså att man vill att flygtrafiken ska öka kraftigt.”

Arlanda kan ha 90 starter och landningar per timme. Mellan åren 2016 och 2019 har det som mest kommit upp till 73. Varför ska man då ta ställning för att man politiskt inte kan få stoppa en utbyggnad av Arlanda? Vi måste alla ta ansvar för klimatet. Vi kan inte öka utsläppen. Vad bygger ni ert ställningstagande på, Edward Riedl?

Anf. 6 EDWARD RIEDL (M) replik:

Fru talman! Låt mig först säga att vi nog har samma ambition som Vänsterpartiet när det gäller att ställa om hela samhället, även flyget.

Vi har lyssnat på Swedavias bedömning och det som sedan fattades beslut om i Arlandarådet. Det bygger på en hel del saker som behöver göras på Arlanda för att klara den ökade kapacitet som andra bedömer kommer att ske.

Varken jag eller Moderaterna har gjort en egen utredning, utan vi har lyssnat på dem som vi har att lyssna på vad gäller flygtrafikens utveckling. Man kan i hela världen se att flygtrafiken och flygtransporterna ökar snabbt.

Precis som jag beskrev blir för övrigt flyget grönare. För varje år som går minskar utsläppen per passagerarkilometer. Den globala utmaningen är att antalet passagerarkilometer inom flyget ökar samtidigt som utsläppen per passagerarkilometer minskar. Det innebär att svensk ingenjörskonst även i fortsättningen behöver vara med och bidra till grön omställning, inte bara i Sverige utan i hela världen.

Man kan säkerligen landa olika. Men vår bedömning är att Sverige även fortsättningsvis behöver goda flygförbindelser inom landet. Vi vet ju att Vänsterpartiet vill avveckla inrikesflyget. Det tror inte vi moderater och en del andra partier i Sveriges riksdag är möjligt om man vill ha tillväxt och välbefinnande i Sverige. Dessutom behöver vi ha god kontakt med andra länder runt om i världen.

Vi har dock inte gjort några egna beräkningar eller modeller för detta, utan vi har lyssnat på dem som vi har att lyssna till. I detta fall handlar det om det som Swedavia och Arlandarådet har tagit fram.

Där är det bland annat en ny landningsbana man pratar om. Man behöver bättre flöden inne på Arlanda. Alla ni i Sverige som reser med flyg vet hur Arlanda ser ut en vanlig pendlardag. Det behöver göras betydligt mycket mer inne på Arlanda. Bedömningen är att det kommer att krävas ungefär 75 miljarder de kommande åren för att få Arlanda att bli den flygplats och den hubb de flesta av oss vill att den ska bli.

(Applåder)

Anf. 7 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Fru talman! Jag tycker att det är bra om man håller sig till sanningen i riksdagens talarstol. Vänsterpartiet har inte sagt sig vilja avveckla inrikesflyget. Det påståendet får Edward Riedl stå för. Jag tycker att han ska ta tillbaka det.

Däremot tycker vi att onödiga flygresor inte ska genomföras. Om det går att ta tåget och restiden är mindre än fyra timmar, varför ska man då ta flyget? Vi har alla ett ansvar att ta, var och en av oss, att transportera oss på ett miljövänligt sätt om det går. Det är en sak att flyga från Pajala hit till Stockholm, en annan att ta sig hit från Karlstad eller Sundsvall. Det klarar man enkelt med tåg, och än enklare om vi satsar på tåget.

Men nu är det ju så att Arlanda har ett miljötillstånd för långt fler landningar och starter än vad man utnyttjar. Swedavia räknar i sin rapport med att flyget ska fortsätta öka, trots att flyget minskar och har minskat. Arlanda använder inte sin kapacitet och har inte så gjort. Man kan till och med föra över flyget från Bromma till Arlanda utan utbyggnad. Varför ska vi då bygga ut flyget och stimulera fram ett ökat flygande?

Vi behöver ta ansvar för klimatet. Det kan väl inte vara rimligt att vi här ska fatta beslut som går i helt motsatt riktning när vi ser vad som händer runt omkring i vår värld. Jag vet inte om Edward Riedl blundade i går när *Aktuellt* sändes eller om han inte såg på det för att det var fint väder. Men vi kan tydligt se konsekvenserna av hur vi lever. Människor får konsekvenserna i sin vardag, i sitt vatten och i sina skördar. Vi får dem i våra skogar och runt om i vår närmiljö. Vi påverkas alla, och de allra fattigaste påverkas mest. Vi har ett ansvar att ta, Edward Riedl.

Anf. 8 EDWARD RIEDL (M) replik:

Fru talman! Ulla Andersson har helt rätt i att jag hade fel. Jag ber om ursäkt. Vänsterpartiet vill inte avveckla allt inrikesflyg i Sverige, men större delen av det. Tack för det tydliggörandet! Självklart ska det vara rätt i talarstolen. Vi moderater tycker att det är problematiskt att man vill avveckla större delen av inrikesflyget, eftersom Sverige är beroende av det. Svenskt näringsliv är beroende av det. Svenska jobb är beroende av att flygtrafiken fungerar inom landet och till andra länder.

Den utveckling som sker i världen är att flygtrafiken ökar mycket snabbt. Det är sannolikt detta Swedavia räknar på. Jag är ingen expert på detta. Det kanske Ulla Andersson är – det får stå för henne i så fall. Men jag gissar att Swedavia tittar på utvecklingen i världen och drar ut linjerna i framtiden.

Detta ställer oss inför två saker. Det första är att bygga ut kapaciteten på Arlanda, så att Sverige klarar av att bli hubben. Det är bra för miljön, för alternativet är att svenska resenärer som ska åka ut i världen måste ta sig till våra grannflygplatser i Helsingfors, i Oslo eller nere i Köpenhamn. En del gör detta redan i dag av andra skäl, men vi behöver ha ett fungerande Arlanda. Det är ett av skälen.

Det andra som vi ställs inför är att se till att miljö- och klimatomställningen sker på ett bra sätt i världen. Det här händer vad Sverige än gör – flygtrafiken ökar mycket snabbt i världen, framför allt i Sydostasien och i Mellanöstern. Där har vi den stora tillväxten av flygtrafiken. Min poäng, fru talman, är att Sverige bidrar – svenska företag, svenska ingenjörer och svensk ingenjörskonst bidrar till bättre flygbränslen och bättre flygplansmotorer som är bättre anpassade till framtiden och till miljön och klimatet. Det är bra; där ska Sverige vara. Vi ska inte avveckla flyget. Vi ska göra flyget grönare.

Anf. 9 CHARLOTTE QUENSEL (SD):

Fru talman! Sverigedemokraterna är överlag positiva till regeringens nionde extra ändringsbudget, som avser ersättning till riskgrupper, kapitalinsatser i statligt ägda företag och andra åtgärder med anledning av coronaviruset.

I propositionen finns ett riktat stöd till SAS och Swedavia, men också stöd till icke-statliga flygplatser. Just det senare stödet är extra glädjande

att se, eftersom Sverigedemokraterna under våren, genom förslag till utskottsinitiativ i både trafikutskottet och finansutskottet, har efterfrågat stöd till just icke-statliga flygplatser.

Sverige är till ytan ett av Europas största länder, med en längd på hela 1 572 km. Från Smygehuk, Sveriges sydligaste spets, når man väl förbi Rom med samma avstånd. Det ställer andra krav på kommunikationer jämfört med flera av våra europeiska till ytan mindre länder. Om det ska gå att leva i hela Sverige på något så när likvärdiga villkor behöver vi tillgång till väl utbyggt flyg över hela landet. Vi behöver det för att upprätthålla samhällsnödvändiga transporter i form av brand-, ambulans-, polis- och försvarsflyg. Vi är även beroende av flyget för privata resor och för att möta näringslivets behov. Att det finns flygplatser spridda över hela landet är alltså av vikt för Sveriges tillväxt, för vår säkerhet och för vårt välbefinnande.

Fru talman! Restriktionerna för in- och utrikesresor som införts på grund av covid-19-pandemin har drabbat flygindustrin särskilt hårt. Samtidigt som restriktionerna har varit nödvändiga för att minska smittspridningen har de inneburit att flygtrafiken minskat kraftigt, med betydliga ekonomiska konsekvenser som följd för både flygbolag och flygplatser. Sverigedemokraterna är positiva till att staten nu föreslår ett ekonomiskt stöd till SAS och Swedavia, likaså till det stöd till icke-statliga flygplatser jag nämnde tidigare.

Den svenska flygindustrin behöver förutsättningar för att överleva och utvecklas på lång sikt, vilket försvåras av regeringens otydliga hållning och tvära kast om framtidens flyg. Om vi ska ha flyg som ett transportmedel i hela Sverige måste flygindustrin kunna konkurrera på marknadsmässiga villkor och ha möjlighet att planera sina kommande kapacitetsbehov utan svajiga politiska utspel.

Swedavias verksamhet har i samband med införandet av reserestriktionerna i princip upphört, samtidigt som de flygplatser som koncernen äger och driver kommer att vara viktiga när restriktionerna lättar. Precis som SAS behöver Swedavia kunna genomföra sina investeringar utan inblandning av politiker. Att pausa projekten på Arlanda Airport som avser att tillföra ny kapacitet genom en ny pir och förbättrad bagagehantering är inte något Sverigedemokraterna ser som strategiskt bra när vi tvärtom behöver modernisera och utveckla Arlanda.

Sverigedemokraterna vill ännu en gång påminna om att Stockholm Arlanda Airports framtida utveckling ska säkerställas utan politiska krokben. Flygplatsens utveckling behövs för att Sveriges konkurrenskraft ska förbli stadig, samtidigt som Arlanda är viktig för jobb och tillväxt i hela landet. Det är därför glädjande att Sverigedemokraterna har fått gehör i utskottet för yrkandet om Arlanda Airport i vår reservation.

Fru talman! Med midsommaren bakom oss och förhoppningsvis ett par härliga svenska sommarmånader framför oss lurar dessvärre mycket mörka moln vid horisonten. Det mesta ser osäkert ut. Vi har den största ekonomiska krisen i modern tid. Arbetslösheten ökar utan kontroll, trots satsningar på det motsatta. Senast i går kom nya nedslående siffror om ökad ungdomsarbetslöshet.

EU har återupptagit förhandlingarna för både långtidsbudgeten och nästa årsbudget. Förutom detta pågår en historiskt stor omvälvning med

Prot. 2019/20:143
23 juni

*Extra ändringsbudget
för 2020 – Ersättning
till riskgrupper,
kapitalinsatser i
statligt ägda företag
och andra åtgärder
med anledning av
coronaviruset*

enorma stödpaket till EU-länder med dålig ekonomi. För Sverige ser detta ut att bli mycket kostsamt.

Vi vet ännu inte om corona slår till med ännu en våg som kanske är ännu starkare. Vissa insatta varnar för en ny våg i höst. Vissa säger att corona är här för tio år. Andra säger att vi är igenom det värsta. Allt vi vet är att Sverige kommer att behöva rusta för kommande tider där även en lågkonjunktur blir en stor utmaning.

Att våra företag tar sig igenom krisen och därmed kan erbjuda arbetstillfällen är centralt för återhämtningen. Sverigedemokraterna har hela tiden uppmanat till större stöd för företagen. Förra veckan beslutade riksdagen att godkänna regeringens omställningsstöd till företag som sett en stor minskning av omsättningen. Men stödet ska bara gälla för månaderna mars och april.

Vi har flera gånger påtalat att krisen inte tillnärmelsevis är över och att stödet bör förlängas i varje fall över sommaren. Vi har påpekat att stödet för endast mars och april slår helt fel för vissa företag. Det gäller framför allt företag som är säsongsberoende och vilkas högsäsong infaller efter april.

Ett exempel på drabbade företag är nöjesparkerna som i går fick besked av regeringen. De får inte öppna över huvud taget i sommar. Med det beskedet från regeringen räknar i varje fall jag med att vi snart ser ännu en extra ändringsbudget med något slags omställningsstöd för företag som inte återhämtat sig efter april.

Ett annat stöd Sverigedemokraterna vill se förlängt är den tillfälliga nedsättningen av arbetsgivaravgiften. Så sent som förra veckan lade vi fram ett förslag i finansutskottet om ett utskottsinitiativ om att förlänga den tillfälliga nedsättningen av arbetsgivaravgiften och låta den löpa i ytterligare två månader, det vill säga till den 31 augusti. Tyvärr var det inga av de övriga partierna som delade vår syn på behovet.

Fru talman! Det här kommer troligtvis inte att bli en vanlig sommar för oss riksdagsledamöter. Jag gissar att det är många med mig som planerar att jobba på, mer eller mindre som vanligt.

Med det vill jag ändå passa på att önska tredje vice talmannen med kollegor en riktigt skön sommar. Jag vill också passa på att önska kollegorna i finansutskottet en skön sommar, med mer eller mindre arbete. Framför allt vill jag tacka finansutskottets personal som trots en enorm arbetsbörda under denna vår stöttat oss ledamöter med samma positiva inställning och skickliga sätt som alltid.

(Applåder)

Anf. 10 JOHAN HEDIN (C):

Fru talman! Vi är nu i slutet av en ur de allra flesta perspektiv helt unik riksdagstermin. Jag vill inledningsvis passa på att rikta mitt och Centerpartiets tack till alla som kämpat hårt och enträget för att hantera den pågående pandemin och dess skadeverkningar. Jag förstår vilka uppoffringar det har krävt och vad det inneburit i form av sorg för många.

Alla ska veta att arbetet har varit igång dag som natt för att se till att vi kan göra allt vi kan för att motverka konsekvenserna av den pandemi som har tagit liv, skadat många hälsa och samtidigt satt det svenska näringslivet under hård press.

Vi debatterar nu den nionde extra ändringsbudgeten. I dag tar vi viktiga steg för den statliga bolagsportföljen samtidigt som samhällsviktig infrastruktur upprätthålls. Vi stärker också förutsättningar för jobb och företag i hela landet.

Som en följd av att hålla nere smittspridningen i samhället har de regionala flygplatserna drabbats hårt när vi fått en kraftigt reducerad flygtrafik. Sverige är ett glest befolkat land med långa avstånd, där flyget spelar en viktig roll för resor och transporter. De regionala flygplatserna betyder oerhört mycket för att samhällskritiska transporter ska kunna utföras snabbt och effektivt. Om tillgängligheten till olika regioner försämras kommer det ge negativa konsekvenser för förutsättningarna att bedriva samhällsviktiga flygtransporter som till exempel ambulansflyg.

Tillgängligheten spelar stor roll för jobb och företag i olika delar av Sverige, men också för den civila och militära beredskapen. Med den budget vi behandlar i dag fördubblas stödet under 2020 till regionala flygplatser. Samtidigt går 900 miljoner kronor till Luftfartsverket för att kunna upprätthålla samhällsviktiga uppdrag.

Flygbolaget SAS räknar med att krisen kommer att påverka företaget en bra bit in på 2022. Det behöver stöd för att överleva coronakrisen. Flera regeringar runt om i Europa har den senaste tiden gått in ekonomiskt för att rädda flygbolag. I dag är svenska staten största ägaren i SAS och ska som ägare ta ansvar för att hålla bolaget vid liv, tillsammans med Danmark och Norge. Den budget vi behandlar i dag innehåller därför upp till 5 miljarder i ekonomiskt stöd som del av en rekapitaliseringsplan. Efter krisen är det avgörande att SAS blir ett långsiktigt lönsamt och hållbart företag, eftersom det faktiskt handlar om skattebetalarnas pengar.

Fru talman! Utbildnings- och bemanningssektorn kommer att ha en viktig roll under de kommande åren för att möta behoven av kompetensförsörjning, omställning, rekrytering och matchning. Sällan har både arbetsmarknaden och arbetslivet förändrats på ett sådant omfattande sätt och under så kort tid som nu.

Varje bransch har grundläggande kompetensbehov. Företag som befinner sig i läget att de behöver minska antalet anställda kan använda tiden till att bygga på sin kompetens så att de står starkare när vi kommer ut på andra sidan krisen. Med det föreslagna kapitaltillskottet i den budget vi behandlar i dag tar vi ansvar för att det statliga bolaget Lernia kan ha affärsmässiga förutsättningar att driva verksamheten vidare samtidigt som bolaget aktivt kan bidra till omställningen av Arbetsförmedlingen.

Fru talman! För Centerpartiet är det uppenbart att vi inte kan utesluta några åtgärder när det gäller att rädda svenska företag och jobb. Men att veta vilken åtgärd som ska sättas in när är ingen enkel uppgift.

Är det så att den bild av tidiga positiva tecken som vi ser i ekonomin kommer att förstärkas? Kan vi gå över till nästa skede i bekämpningen av smittan och satsa på mer framåtsyftande åtgärder, på att tidigarelägga investeringar och på att stimulera till privata investeringar i näringslivet?

Vi måste ha båda tankarna i huvudet samtidigt. Med denna ändringsbudget tar vi ytterligare steg för att säkerställa en livskraftig statlig bolagsportfölj, en robust svensk flyginfrastruktur och bra förutsättningar för näringslivet i hela landet när vi kommer ur krisen.

Med de orden vill också jag önska alla en riktigt trevlig sommar!

Anf. 11 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Fru talman! Centerpartiet vill gärna kalla sig för det gröna partiet. Som en vurmåre för klimat och miljö är jag väldigt glad över att det finns borgerliga partier som säger sig vilja vara gröna.

Men hur kan ett grönt parti ställa sig bakom finansutskottets förslag till tillkännagivande – som ni i dag avser att göra, och som riksdagen senare ska fatta beslut om – om en utbyggnad av Arlanda?

Jag har tidigare här i dag redovisat för Edward Riedl från Moderaterna att en utbyggnad inte behövs och att det finns kapacitet kvar på Arlanda även om flyget på Bromma flygplats skulle flytta dit och den stänga igen.

Jag skulle vilja veta varför Centerpartiet vill öka utsläppen i en tid när vi behöver göra allt vad vi kan för att minska utsläppen.

Anf. 12 JOHAN HEDIN (C) replik:

Fru talman! Ulla Andersson från Vänsterpartiet tar upp en viktig sak när hon frågar mig varför jag vill att utsläppen ska öka. Naturligtvis vill jag inte det. Det finns en skillnad mellan utsläpp och transport. Principen ska vara att vi jagar just utsläppen och inte själva transporterna.

Det finns två sätt att se på hur vi löser miljöproblemen: utveckling eller avveckling. Det är tydligt att det finns en skillnad mellan Centerpartiet och Vänsterpartiet i hur man ser på den frågan.

Det finns en hel del man kan göra för att förbättra miljöprestanda för flyget. Vi har föreslagit en obligatorisk inblandning av biobränslen. Elflyget verkar utvecklas med stormsteg. Vi har även fått in i regeringssamarbetet ett projekt om minusutsläpp som kan bli oerhört värdefullt.

Någonting annat som kanske inte är så sexigt att prata om men som kan vara oerhört betydelsefullt är ett gemensamt europeiskt lufttrum där vi förenklar och förkortar resvägarna inom Europa i luften. Det kan betyda väldigt mycket.

Jag vet inte om Vänsterpartiet fortfarande vill lämna EU. Men internationellt samarbete är oerhört viktigt för att få sådana saker till stånd.

Fru talman! Ska man kunna leva i hela vårt avlånga land, som är glest befolkat, måste vi kunna flyga. Näringslivet måste kunna utvecklas och generera tillväxt.

Sin vana trogen verkar Vänsterpartiet bortse från att kakan måste skapas innan den kan fördelas, och det är just i ett fritt och utvecklande näringsliv som kakor skapas. Vi behöver hålla båda dessa tankar i luften samtidigt.

Anf. 13 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Fru talman! I Gävle hade vi en flygplats. Det tog 20 år att få den nedlagd. Argumenten var att Sandvik inte skulle klara sig utan flygplatsen. Man hade 17 mil till Arlanda. Sandvik står kvar och utvecklas väl. Det finns både alternativ och möjligheter att fortfarande flyga även om man inte bygger ut Arlanda.

De exempel som Johan Hedin tar upp med inblandning av mer så kallat biodrivmedel i flygbränsle kommer inte att ha någon effekt innan vi ens behöver ställa om. Vi behöver ställa om nu – inte på 20- och 30-talet.

Jag tänker återigen läsa upp det som Världsnaturfonden säger när de presenterar sin rapport om flygets framtid här i Sverige: Ska man som

politiker ta ställning för en utbyggnad av Arlanda ska man vara ärlig med varför man gör det, alltså att man vill att flygtrafiken ska öka kraftigt.

Det är också det som Centerpartiet redogör för. Även om man skulle hitta mer så kallade miljövänliga sätt att flyga på kommer utsläppen att öka. Och varför ska man bygga ut en flygplats som inte ens nu når upp till den kapacitet man har tillstånd för, utan långt därifrån? Varför ska man då bygga ut den? Förklara det för mig! Varför ska man bygga ut en flygplats som inte ens når sin kapacitet i dag? Flygtrafiken har till och med minskat där; det är mindre flygtrafik på Arlanda nu än det var för 20 år sedan, när man hade två landningsbanor.

Förklara det för mig, för det har du hittills inte lyckats med, Johan Hedin! Varför ska Centern gå från att vara grönt till ett utsläppsparti?

Anf. 14 JOHAN HEDIN (C) replik:

Fru talman! Jag vill ge Ulla Andersson från Vänsterpartiet rätt i en sak: Politiken ska inte i onödan blanda sig i. Jag tror att huvudanledningen till att man vill sätta ned foten i frågan är att det har förekommit så motstridiga uppgifter från regeringens olika representanter. När man frågar en säger den personen att vi i princip har lagt ned Arlanda. Frågar man en annan säger den: Nej, nej – vi ska utveckla och se till att vi kan flyga i hela landet.

Det finns ett behov av att klargöra de långsiktiga förutsättningarna, inte minst för näringslivet, så att de vet vad som gäller och så att man kan göra de investeringar som behövs för att vi ska få fart på tillväxten igen i Sverige när vi kommer ur krisen på andra sidan. Därför tror jag att det är viktigt att riksdagen tar ansvar och sätter ned foten i frågan.

Sedan kan jag inte, fru talman, låta bli att se även detta i ett större perspektiv. Det är ett ideologiskt perspektiv med utveckling eller avveckling. Historien visar med ganska brutal tydlighet vad den fria ekonomin innebär för välfärdsutveckling, välståndsutveckling och tillväxt. Om man inte tror på det är det klart att man vill avveckla, men historien visar att alla de ekonomier som har provat ett annat system än den fria ekonomin inte bara misslyckas kapitalt med att bygga välstånd, utan detta leder också oftast till ganska allvarliga miljökatastrofer.

Om man höjer blicken och ser detta perspektiv tror jag att Ulla Andersson och Vänsterpartiet har en hemläxa att göra.
(Applåder)

Anf. 15 ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD):

Fru talman! I mars månad ställde riksdagen om. Skälet var pandemin. Det fanns skäl att göra vad vi kan för att helt enkelt inte vara för nära varandra. Vi skulle möjliggöra fysisk distansering. Det var självklart för riksdagen att vidta dessa åtgärder.

Samtidigt finns det jättemånga människor i Sverige som berättar att de tvingas vidta mycket större åtgärder därför att de lever med en sjukdom och ett hälsotillstånd som gör att de tillhör vad man kan kalla för en riskgrupp. De tvingades på egen hand att vidta åtgärder som ingen av oss behöver vidta om vi inte tillhör en riskgrupp. Det är människor som nyligen har transplanterats, som har genomgått en svår sjukdom, som har nedsatt lungfunktion eller vad det nu kan vara.

Det är människor som inte alltid kan arbeta hemifrån. Det fungerar sällan för den som är i handeln, för den som är förskollärare eller för den som

är lärare. De tvingas vidta andra åtgärder. Jag har tagit del av många berättelser från människor som har tagit ut semester och komplodigt. De har gjort vad de kan för att hålla sig undan och minska risken att drabbas av covid-19. Det är självklart om man tillhör en riskgrupp eller är närstående till någon i en riskgrupp att man gör vad man kan för att inte drabbas av sjukdomen.

Detta är vad enskilda människor har gjort. Men det offentliga har ett ansvar för att göra vad vi kan för att hela samhället ska kunna slippa smittan och undgå att bli sjuka. I strategin ingår att vi ska kunna hålla riskgrupper borta från covid-19. Det har varit en tydlig strategi som självklart är rätt och riktig.

Men när det gäller riskgrupperna kan man inte säga att regeringen har varit snabb. Detta må vara den elfte eller nionde ändringsbudgeten, men när det gäller riskgrupper är det första gången – och antligen – som vi får ett förslag på bordet.

Det handlar om människor som är rejält utsatta och som tillhör en riskgrupp. Socialstyrelsen har definierat vilka riskgrupperna är. Men det handlar också om att vara närstående till någon som är i en riskgrupp. Då behöver man iaktta särskild försiktighet.

Det handlar också om dem som är gravida. Att vara gravid är självklart ingen sjukdom. Men man kan ju själv tillhöra en riskgrupp, och framför allt är det viktigt att säkerställa att den som är gravid och snart ska föda inte har med sig smittan in på förlossningsavdelningen. Det är alltså viktigt att kunna säkerställa något slags karantäntid före förlossningen så att man inte har med sig smittan in. Då måste vi ha ett socialförsäkringssystem som möjliggör detta.

Moderaterna lämnade förslaget i mars månad. Så småningom blev det ett utskottsinitiativ, och under den här perioden sa regeringen att man arbetade på något sådant. Det kändes ändå ganska bra, för det här var någonting som alla partier verkade vara överens om att vi behöver just för att vi har bestämt att riskgrupper ska skyddas.

Sedan gick tiden, och utskottsinitiativet landade i socialutskottet. Den 16 april var vi redo att kunna fatta beslut, och det gjorde vi enigt. Vi lyckades hitta en samsyn i vilka grupper det handlar om och vad som är rimligt att hitta ett skydd för. Vi bestämde att det ska finnas en ersättning för extra sårbara grupper och att deras närstående också kan inbegripas i detta. Det handlar också om gravida. Dessa tre delar beslutade en enig kammare den 16 april att regeringen skulle leverera.

Och så är det först i dag vi står med ett budgetutrymme som ger möjlighet till en del av detta! Det har verkligen inte varit en snabb process. Ibland har jag undrat om alla regeringstjänstemän sitter på Finansdepartementet och ingen på Socialdepartementet. Vi hade behövt fler där för att kunna genomdriva de viktiga förändringar som detta ärende handlar om.

I dag fattas ett budgetbeslut om att ge ungefär 6 miljarder i ersättning till sårbara grupper. Men det är egentligen bara *en* del vi är ganska säkra på hur den ska se ut. När det gäller närstående och när det gäller gravida är det väldigt oklart vilket skydd de kommer att få. Det är en liten peng med i det budgetbeslut som ligger framför oss när det gäller närstående. Det som gäller gravida är inte synligt i förslagen. Regeringen förväntas fatta beslut senast denna vecka eftersom allt ska träda i kraft den 1 juli.

Det är klart att jag som kristdemokrat är mån om att riskgrupperna får det skydd de behöver. Jag är glad över att vi kunde enas i utskottet. Tack till alla kamrater där, som alltid är konstruktiva och hittar bra lösningar!

Men det tar alldeles för lång tid innan vi kommer dit. Om man har som strategi för landet att minska risken för riskgrupperna och göra så att de kan undgå smittan låter man inte långsamhetens lov gälla när man ska ta fram förslagen. Då sätter man fart och ser till att de kommer fram.

Det är därför med viss sorg jag står här i dag och i och för sig ändå är glad för 6 miljarder i ersättning för extra sårbara grupper. Det är en stor summa. Men det är ganska sent.

Jag hoppas att regeringen fullföljer riksdagens beslut så att även närstående kan stanna hemma om de inte kan ordna sitt arbete så. Det gäller också gravida som behöver kunna undgå smittan den sista tiden eller om man har ett arbete som innebär många nära kontakter och därför kan behöva vara hemma i stället för att utsättas för risker.

Regeringen behöver säkerställa att man lever upp till den strategi man har valt, det vill säga att skydda riskgrupper. I dag tar vi ett litet steg med budgetbeslutet, men det är ett par steg kvar innan jag känner att riksdagens beslut har vunnit bifall.

Regeringens förslag till budgetbeslut är bra, men närstående och gravida återstår. De behöver ha ett besked om hur de ska göra så att de kan säkerställa att de också kan skyddas från smittan.

(Applåder)

Anf. 16 MATS PERSSON (L):

Fru talman och ärade ledamöter! Våren har präglats av den hälsokris och den ekonomiska kris vi just nu ser. Riksdagen behandlar i dag vad som just nu är den senaste extra ändringsbudgeten. Det är en typisk sådan eftersom den innehåller åtgärder som innebär både att ta ansvar för hälsokrisen och att ta ansvar för den ekonomiska krisen.

Vi fattar i dag beslut om riktade satsningar till riskgrupper som behöver bättre ekonomisk ersättning för att vara hemma – man tvingas ju att vara hemma på grund av coronakrisen och den allmänna smittspridningen i det svenska samhället.

Vi gör också satsningar på statliga bolag, och vi skjuter till pengar till SAS, Swedavia, Luftfartsverket och Lernia samt även till satsningar på regionala flygplatser.

Fru talman! För Liberalerna har det under våren varit viktigt att se till att vi hanterar hälsokrisen på bästa sätt och att minska de ekonomiska konsekvenserna av coronakrisen. Därför har vi drivit på för sänkta arbetsgi-
varavgifter, för att företag kan ta del av omsättningsstöd och för ett permitteringsystem för att hålla tillbaka arbetslösheten i en ekonomisk kris. Det har varit viktigt.

Vi har också tagit ansvar för att se till att de grupper som nu drabbas hårt av coronakrisen, som tvingas gå hem från jobbet därför att de är sjuka, inte ska drabbas ekonomiskt av detta. Vi tar ytterligare steg i dag med riktade insatser för och satsningar på riskgrupper. Det är viktigt för att människor ska känna trygghet och för att människor inte ska fara illa på grund av coronakrisen.

Fru talman! Under denna vår har svensk politik visat sig från sin allra bästa sida. Det har varit en tid då vi har samlats för att gemensamt lösa Sveriges problem, och det har varit en tid då vi har minskat de politiska konflikterna och det politiska käbblet och i stället försökt att gemensamt lösa de problem som finns. Det är viktigt, och det är bra att svensk politik har kunnat visa sig från sin allra bästa sida.

Finansutskottet har ibland rättat till förslag från regeringen och gjort dem ännu bättre, och ibland har utskottet gemensamt förbättrat förslag.

Fru talman! I dag vill vi från Liberalernas sida tydligt markera att Arlanda är en viktig del i det svenska näringslivet. Arlanda är en viktig del i det framtida transportsystemet. Den osäkerhet som har funnits efter att olika regeringspartier i medierna har gett olika besked om Arlanda, eller om det är ett politiskt beslut att inte bygga ut Arlanda, är dålig för framför allt de delar av Sverige som har långt till huvudstaden.

Sverige är ett avlångt land. Det är långt att ta sig från Lund i söder till Luleå i norr. Sverige är beroende av att exportföretagen kan exportera, och många av de stora företagen har verksamhet över hela världen. Därför är det naturligtvis viktigt att det finns en välfungerande internationell flygplats. I det sammanhanget är Arlanda viktig.

Fru talman! Jag vill önska fru talman och övriga på podiet en glad och trevlig sommar. Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

(TREDJE VICE TALMANNEN: Vi tackar för hälsningarna!)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 7.)

§ 5 Subsidiaritetsprövning av kommissionens ändrade förslag till beslut om Europeiska unionens egna medel

Finansutskottets utlåtande 2019/20:FiU63

Subsidiaritetsprövning av kommissionens ändrade förslag till beslut om Europeiska unionens egna medel (COM(2020) 445) föredrogs.

Kammaren biföll utskottets förslag att ärendet fick avgöras trots att det varit tillgängligt kortare tid än två vardagar före den dag då det skulle behandlas.

Anf. 17 CHARLOTTE QUENSEL (SD):

Fru talman! Det är glädjande att en majoritet av partierna i finansutskottet delar Sverigedemokraternas syn på att kommissionens förslag om ändringar i systemet för EU:s egna medel strider mot subsidiaritetsprincipen.

Coronakrisen har påverkat hela EU på ett negativt sätt, och det finns givetvis behov av stödjande åtgärder framöver. Tyvärr har krisen för många länder blivit extra stor eftersom de redan före coronaviruset drogs med misskötta statsfinanser.

När Sverige hösten 1994 röstade om medlemskap i Europeiska unionen var det med en viss osäkerhet jag gick emot det parti jag hade röstat

på sedan jag fick rösträtt. Jag röstade nej. Givetvis var det, och är det, många fördelar med EU. Frihandeln och möjligheten att arbeta inom hela EU var fördelar som lockade vid folkomröstningen. Vad som fick mig att tveka om EU var den fundamentala frågan om demokratin. Med EU flyttas mycket makt ut till en nivå som vi svenskar i realiteten har svårt att påverka. Att svenska skattepengar ska finansiera projekt som svenskarna inte har möjlighet att påverka var, och är, ett svårsmält faktum.

Redan 1997 kom medlemsländerna överens om att statsskulderna inte får överstiga 60 procent av bnp. Den gränsen enades man om som en del i att skapa en stark gemensam valuta – euron. Även medlemsländer utanför eurosamarbetet har förbundit sig att inte ha högre statsskuld än 60 procent. Sverige har varit över den gränsen en gång – 1999.

Euroländerna har i dag en genomsnittlig statsskuld på mer än 84 procent, där Grekland ohotat toppar ligan med en skuld på nästan 180 procent av bnp. Och detta är inte något tillfälligt. Italien, Grekland och Belgien har aldrig varit i närheten av att hålla sig runt 60 procent.

År 2003 folkomröstade vi om införandet av euron. Resultatet blev ett tydligt nej. Svenska folket gillar delar av EU, men fler och fler insåg att det kommer med ett högt pris. Sverige var redan före brexit i underläge mot drakar som Tyskland och Frankrike.

Regeringen kämpar hårt tillsammans med Danmark, Nederländerna och Österrike för att hålla ned MFF, det vill säga EU:s långtidsbudget för åren 2021 till 2027, på en hanterbar nivå. Övriga länder kallar oss snåla. Tala om att bita den hand som föder en!

Sverige har alltid betalat mer i avgift än vad vi får tillbaka. Detta kommer att bli ännu mer kännbart när Storbritanniens avgift försvinner. Sverige är ett generöst land; allt annat är förtal.

De kommande veckorna kommer att avgöra EU:s framtid. Ska euroländer med dåligt skött ekonomi få enorma bidrag, eller ska de få nöja sig med fördelaktiga lån?

Sverigedemokraterna anser att stödprogrammen är en fråga för euroländerna. I annat fall behöver man omarbete förslagen helt eftersom de i dag inte fokuserar på stöd till länder som drabbats hårt av coronapandemin – till exempel Sverige, som drabbats mycket hårt. Stöden är i stället ett sätt för EU att utöka sin ordinarie budget och ska framför allt ges till euroländer med dåligt skötta statsfinanser.

Vi får hela tiden signaler om hur bråttom det är att stödpaketet klubbas i EU. Att man vill besluta om astronomiskt stora belopp hastigt är för mig en signal om att EU vill binda upp oss innan vi fattar vad som har hänt. Det finns en stor risk att just dessa snabba förhandlingar leder till beslut som på sikt försvagar sammanhållningen i EU.

Det talas mycket om att EU ska ta sig ur krisen och återstarta sin ekonomi. Det talas om vikten av att lära av krisen. Tyvärr har jag inte hört något om vikten av att medlemsländerna ska respektera finansiella överenskommelser, till exempel taket för statsskulden på 60 procent. Om euroländerna inte tar itu med sina finanser riskerar euron att tappa kraft totalt. Det är inte Sveriges sak att rädda euron, vilket vi just nu ser ut att tvingas göra.

Avslutningsvis vill jag kommentera en vanligt förekommande standpunkt: att Sverige har så stor nytta av exporten till EU:s inre marknad att det motiverar det faktum att Sverige får stå för en stor del av EU:s avgifter.

EU:s inre marknad är viktig. Men Sverige är även ett land som importerar mycket från övriga medlemsländer. Vi är en viktig handelspartner för många länder inom EU.

Under midsommarhelgen roade jag mig med att titta på vilka länder vi exporterar till i förhållande till vilka länder vi importerar från.

Norge är vårt viktigaste exportland – och inte med i EU. Vi exporterar för nästan 160 miljarder till Tyskland men importerar samtidigt för nästan 270 miljarder från Tyskland. USA och Storbritannien är andra mycket viktiga marknader där vi exporterar mer än vi importerar. Inte heller de länderna är med i EU.

Fru talman! Sveriges exportföretag, och i förlängningen svensk ekonomi, är beroende av bra frihandelsavtal oavsett om det är med EU:s medlemsländer eller med övriga länder.

Just nu pågår förhandlingar mellan Storbritannien och EU. Jag hoppas att EU tar tillfället i akt att skapa goda relationer med en viktig granne i Europa och ser till att vi får generösa handelsavtal. Det vinner vi alla på, framför allt Sverige.

Anf. 18 ULLA ANDERSSON (V):

Fru talman! Vi hade en folkomröstning 2003. Svenska folket sa då nej till att gå med i valutaunionen. Jag tror att det är många som har glatt sig åt det i efterhand. Vem hade velat vara med i valutaunionen till exempel under finanskrisen?

Därför är det inte rimligt att vi nu, bakvägen, ska påföras en gemensam finanspolitik. Därför är det inte rimligt, det som nu sker och det ärende som vi nu gör en subsidiaritetsprövning av. Därför är det bra att utskottet invänder i subsidiaritetsfrågan och att regeringens ställningstagande är så tydligt.

Sverige ska inte medge att EU tar lån för att finansiera en löpande budget eller för att ge bidrag till andra. Att det skulle vara det effektivaste sättet att ta EU ur den här krisen tror inte jag på. Jag har sett hur EU har räddat banker och lämnat folk därhän. Det är vi många som har gjort.

Vänsterpartiet anser att det förslag som ligger på riksdagens bord och som vi nu håller på att hantera i finansutskottet inte är rimligt. Vi har försökt påverka regeringens ställningstagande i sak, och vi kommer med stort intresse att följa vad som sker.

Regeringen är mycket kritisk till att man ska ge bidrag till länder genom att ta lån. Man är också kritisk till att ge lån. Vi får se vad förhandlingarna så småningom landar i och vad som blir Vänsterpartiets slutliga ställningstagande. Men jag uppskattar den invändning i subsidiaritetsfrågan som riksdagen nu gör. Vi ska hjälpa andra länder. Det kan vi göra genom att ge andra länder lån till förmånliga villkor och genom utbyte mellan stater.

Med det vill jag yrka bifall till förslaget.

Jag vill också passa på att önska fru talmannen med kansli, finansutskottets ledamöter och framför allt finansutskottets kansli en trevlig sommar.

Anf. 19 FREDRIK OLOVSSON (S):

Fru talman! Europa befinner sig i ett allvarligt läge. Vi har inte sett slutet på pandemin, och de ekonomiska konsekvenserna av nedstängningen har varit mycket omfattande och allvarliga.

För att få de ekonomiska hjulen att snurra igen behöver vi göra gemensamma ansträngningar i EU. Då Sverige är ett exportberoende land och EU är vår absolut största och viktigaste marknad är det förstås jätteviktigt också för Sverige att EU får upp farten.

Vi socialdemokrater vill se ett starkt och effektivt europeiskt samarbete. Vi tror på gemensamma ansträngningar för att lösa gemensamma problem. Vi tycker inte att det förslag som kommissionen har lagt på bordet är den bästa vägen framåt i alla delar, men det är en positiv syn på Europa som är grunden för vårt ställningstagande.

För det första är det helt centralt att den inre marknaden fungerar och fungerar bättre. Där har vi under krisen sett att det finns väsentligt mer att önska, och utan det kommer inga ekonomiska stimulanspaket i världen att hjälpa.

För det andra finns det problem med det återhämtningspaket som kommissionen har lagt fram. Där krävs det stora förändringar vad gäller både storlek och inriktning för att vi ska vara nöjda. Att i huvudsak göra mer av samma saker som före krisen, att i huvudsak fördela resurserna på samma sätt som före krisen och att inte kraftigt begränsa de extraordinära insatserna i tid – det vill säga till under krisen – är uppenbara brister som behöver rättas till.

Dessutom är det fel väg att gå att skuldsätta EU för att finansiera unionens löpande utgifter genom att finansiera bidrag till medlemsstaterna genom de vanliga programmen. Det är inte rätt väg framåt, och det finns skäl att fundera över om detta är det effektivaste sättet att bedriva politik på.

Det finns alltså goda skäl för riksdagen att invända mot det här i detta motiverade yttrande. Det gör vi inte för att vi vill se ett svagare europeiskt samarbete. Det gör vi för att vi vill se ett starkare och mer effektivt gemensamt Europa.

Jag yrkar därför bifall till utskottets förslag.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 7.)

§ 6 Förlängd giltighetstid för undersökningstillstånd

Näringsutskottets betänkande 2019/20:NU20
Förlängd giltighetstid för undersökningstillstånd (prop. 2019/20:183)
föredrogs.

*Förlängd giltighetstid
för undersöknings-
tillstånd*

Anf. 20 HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till förslaget i näringsutskottets betänkande rörande regeringens proposition om förlängd giltighetstid för undersökningstillstånd. Det gör jag i de delar där vi inte har reservationer.

Fru talman! Sverige är ett gruv- och mineralland med stor tillgång på malm och mineral, något som i stor utsträckning har bidragit till det välstånd vi har i dag. Det moderna och hållbara samhällets tekniska produkter är helt beroende av tillgången till metaller och mineral. Det innebär att gruv- och mineralnäringen har förutsättningarna att bli en viktig del i for- mandet av en hållbar värld och hållbara produkter.

Som ett exempel vill jag lyfta samarbetet mellan SSAB, LKAB och Vattenfall i projektet Hybrit, vars syfte är att skapa världens första fossil- fria stål – helt utan kol – och som, om det går enligt plan, kan innebära en banbrytande revolution inom en industri som står för en stor del av de glo- bala utsläppen.

Därför är åtgärder för att underlätta för gruv- och mineralnäringen vik- tiga insatser ur ett ekonomiskt perspektiv men också i allra högsta grad ur ett klimatperspektiv.

Fru talman! Det är samtidigt viktigt att poängtera att Sverige och vår omvärld befinner sig i en mycket svår situation. Sällan i modern tid har så mycket ändrats så snabbt för så många. Liv har gått förlorade, i övrigt livs- kraftiga företag har behövt läggas ned och arbetare har fått gå hem på en fredag utan ett jobb att gå till på måndagen. Det är, med risk för upprep- ning, svåra tider vi lever i.

Mineralnäringen är inget undantag här. Vi måste fortsätta planera för extraordinära åtgärder och konstant befinna oss i ett vaket tillstånd, med en utblick över kommande händelser och behov. Låt mig dock poängtera att verkligheten efter krisen är otroligt svår att sia om. Läget framåt är lika osäkert som det är svårbedömt. Vi vet ännu inte hur utdragen krisen kom- mer att bli och vilken form den kommer att ta.

Spridningen av det virus som orsakar covid-19 riskerar att slå hårt mot prospekteringsbolagen. Dessa bolag är ofta små och specialiserade på just prospektering efter potentiellt utvinningsbara mineralfyndigheter. De sak- nar därför intäkter från egen gruvproduktion och är beroende av externt kapital för att kunna fortsätta sin verksamhet. På grund av den rådande situationen är investeringsklimatet osäkert, och prospekteringsbolagen ris- kerar att påverkas mycket negativt av detta, vilket i sin tur gör framtiden oviss för den svenska gruvnäringen.

Därför är det viktigt att riksdagen nu ställer sig bakom regeringens åt- gärder för att underlätta för de företag som bedriver undersökningsverk- samhet i Sverige och därmed i förlängningen även för den svenska gruv- branschen.

Fru talman! Regeringen föreslår att det ska införas nya bestämmelser i minerallagen som innebär att undersökningstillstånd som har förlängts se- dan det har visats att det finns synnerliga skäl för förlängning, och som är giltiga den 1 juli 2020, ska gälla i ytterligare ett år från den dag då giltig- hetstiden annars skulle ha löpt ut. Om dessa tillstånd har förlängts med en tid som understiger den sammanlagda giltighetstiden på fem år kan till- ståndet efter ansökan av tillståndshavaren förlängas med ytterligare en viss tid så att den sammanlagda förlängningen i stället blir högst sex år. Detta gäller dock endast om övriga förutsättningar för förlängning är uppfyllda.

Fru talman! Undersökningsverksamhet som bedrivs i fält med tillstånd enligt minerallagens andra kapitel kan vara av mycket skiftande omfatt- ning och karaktär. Den kan exempelvis bestå av magnetiska eller elektris- ka mätningar, geologiska undersökningar, provtagning, borttagande av

jord och/eller sprängning. Typen av undersökningsarbete och områdets karaktär avgör om det utöver undersökningstillstånd även krävs anmälan eller tillstånd enligt annan lagstiftning, exempelvis miljöbalken eller terrängkörningslagen.

Alltså kan många undersökningsverksamheter innebära olägenheter och intrång i markägares och andra rättighetshavares rättigheter. Därför är det bekymmersamt att schablonmässigt medge förlängning av samtliga undersökningstillstånd som är giltiga den 1 juli. Detta skulle innebära svårigheter i överskådandet av de samlade konsekvenserna och riskera att inkräkta både på markägares rättigheter och på miljön för närboende eller för natur och djur.

I regeringens proposition anförs att den stora merparten av de giltiga undersökningstillstånden inte omfattas, utan förslaget gäller endast de undersökningstillstånd där det vid prövning av en ansökan redan har gjorts bedömningen att det finns synnerliga skäl för att undersökningsarbete ska få fortgå i högst fem år till. Vi kan därför inte se några skäl för riksdagen att rikta ett tillkännagivande till regeringen i enlighet med det som motionärerna föreslår.

Fru talman! När man i mitten av 1200-talet hittade en metod för att smälta järn i masugnar lades grunden för en nationell rikedom. Sedan dess har svenska malmer och mineral skapat jobb och tillväxt i hela landet, inte minst i de delar av Sverige som länge haft en nedåtgående befolkningsutveckling. Och utan metaller och mineral skulle dagens tekniska produkter som mobiltelefoner, datorer och solceller inte kunna tillverkas, och framtidens behov av gröna mineraler skulle inte kunna tillgodoses.

Den rådande pandemin har inneburit stora svårigheter för såväl mineralnäringen som omvärlden i stort. Därför välkomnar jag regeringens och riksdagens steg för att underlätta för en av Sveriges viktigaste nuvarande men också framtida industrier på ett ansvarsfullt sätt.

Anf. 21 LORENA DELGADO VARAS (V):

Fru talman! Vänsterpartiet anser att regeringens förslag i grunden är bra och att det krävs åtgärder till följd av den uppkomna coronakrisen. Gruvindustrin är en strategiskt viktig näring för Sverige, inte minst i regioner som tidigare har drabbats av hög arbetslöshet och utflyttning.

En modernisering av det svenska samhället som möter kommande miljö- och klimatutmaningar måste även innebära att gruvnäringen utvecklas i samklang med övriga delar av samhället. Vi vet att vår gruvnäring spelar en viktig roll, inte bara här utan i hela världen.

I propositionen anför regeringen att man inte har inkluderat alunskiffer bland undantagen eftersom det pågår ett arbete i Regeringskansliet för att skärpa regelverket när det gäller utvinning av mineral ur alunskiffer. Med vårt särskilda yttrande vill jag understryka vikten av detta arbete och av att det bedrivs skyndsamt samt av att ett förslag snart överlämnas till riksdagen så att brytningen av alunskiffer därefter kan upphöra inom en nära framtid.

Jag anser också att det är viktigt att regeringens förslag till förlängning av undersökningstillstånd följs upp och att de invändningar som har lyfts av Sametinget och Svenska Samernas Riksförbund, SSR, då tydligt tas i beaktande. Varför? Jo, undersökningsverksamhet kan vara rätt omfattande. Det kan handla om borrhning, sprängning, grävning och borttagande av

jord. Detta innebär såklart att ett undersökningstillstånd, som det står i reservationen, kan skapa olägenheter för och innebära ett intrång i markägares och andra rättighetshavares rättigheter.

Med tanke på att vissa verksamheter redan i dag är ifrågasatta bör förlängning av undersökningstillstånd endast innefatta de tillstånd som är drabbade här och nu och där det finns synnerliga skäl för förlängning. Vi får inte heller glömma att tillstånden getts under en minerallag som har blivit kritiserad av FN eftersom den inte tar tillräcklig hänsyn till urfolket samerna. FN:s rasdiskrimineringskommitté har rekommenderat Sverige att ändra lagstiftningen för att ge samerna ett större inflytande över sitt landområde så att deras rättigheter överensstämmer med FN:s konventioner.

Jag yrkar bifall till reservationen från S, V och MP.

Anf. 22 AMANDA PALMSTIERNA (MP):

Fru talman och ledamöter! Coronapandemin påverkar vårt samhälle på många olika sätt. Även mineralnäringen påverkas. Som det är nu har bolag på grund av corona svårt att genomföra åtgärder i tid innan tillstånden går ut.

Regeringen lägger därför fram en proposition om att förlänga undersökningstillstånd med ett år om det finns synnerliga skäl. Synnerliga skäl handlar till exempel om att vissa undersökningar bara kan göras vissa tider på året.

Jag vill vara tydlig med att det här ärendet inte påverkar Miljöpartiets hållning i gruvpolitiken i grunden. Vi anser fortfarande att det är viktigt att designa produkter så att man minskar trycket på att använda primära naturresurser. Det är också viktigt att arbeta med att cirkulera mineral, jobba med urban mining, waste mining och liknande. Det är först i tredje hand som man bryter mineral ur jordskorpan, och då är det mycket viktigt med ett starkt miljöskydd och en stark miljöprövning.

Anledningen till att vi står bakom denna proposition är att coronakrisen har påverkat även mineralnäringen, och det är förutsättningar som näringen inte kan råda över. Viktigt att notera i sammanhanget är att den nya bestämmelsen inte gäller undersökningstillstånd för kol, olja eller fossilgas eftersom det står i januariavtalet att dessa ska förbjudas. Det pågår ett arbete i Regeringskansliet med att ta fram ett sådant förbud, precis som har gjorts när det gäller uran.

Viktigt att notera i sammanhanget är också att den föreslagna förlängningen gäller undersökningstillstånd men inte arbetsplaner eller andra typer av tillstånd. Gruvbranschen har kommit med en propå om att man vill att alla undersökningstillstånd ska förlängas med ett år oavsett om det finns synnerliga skäl eller inte. De borgerliga partierna och Sverigedemokraterna har nappat på det förslaget. Från regeringens och Miljöpartiets sida anser vi att det är olämpligt. Det är orimligt att ensidigt väga in näringslivets intresse och bortse från den andra sidan.

På den andra sidan finns de som äger mark och de som brukar mark. Det handlar om samebyars egendomsrätt och rennäring liksom om privata markägare och djur och natur. Det är viktigt att det finns en rimlighet och proportionalitet i detta – rim och reson. Att slentrianmässigt förlänga alla undersökningstillstånd med ett år är inte balanserat eller proportionerligt. Det är med andra ord viktigt att det finns synnerliga skäl.

Med detta yrkar jag bifall till propositionen och till S, MP:s och V:s gemensamma reservation.

Prot. 2019/20:143

23 juni

*Förlängd giltighetstid
för undersöknings-
tillstånd*

Anf. 23 HELENA ANTONI (M):

Fru talman! Vi står just nu mitt i ögat av stormen som ingen såg komma. Vissa kanske vill tro att den har blåst över, men troligtvis har vi långt kvar tills vi kommer ut på andra sidan. Vi har sett en snabbt växande arbetslöshet, permitteringar, verksamheter som tvingats slå igen och livsverk som gått i kras, för att inte nämna de personliga tragedier som inget politiskt beslut kommer att finna lösningen på.

Det finns många delar av samhället som har påverkats av den rådande pandemin. De allra flesta har förmodligen känt av den på ett eller annat sätt, och allteftersom nya insikter framkommer är det viktigt att vi utvärderar och reviderar våra beslut. En god dos ödmjukhet skulle kunna vara på sin plats.

Fru talman! I dag debatterar vi prospekteringsbolagens framtid. Regeringen har lagt fram ett lagförslag som Moderaterna välkomnar. Det är ett viktigt beslut som måste tas för att säkra Sveriges ställning som gruvnation och prospekteringsbolagens framtid.

Världen möter inte bara coronakrisen utan även klimatkrisen. Senast i våras stod vi här och debatterade mineralpolitik, och då lyfte jag fram betydelsen av den svenska gruvnäringen ur ett internationellt perspektiv. Den svenska gruvnäringen behövs världen över eftersom klimatkrisen, i likhet med en pandemi, inte erkänner några landsgränser. Sverige har goda förutsättningar för att bli ett föregångsland i gruvbranschen med hög kompetens och stränga miljölagar. Det är här vi skapar framtiden. I en tid då mineral behövs mer än någonsin för att möta klimatkrisen är det av yttersta vikt att prospekteringsbolagen inte går förlorade. Prospekteringsbolagen är helt enkelt nyckelspelare i utvecklingen mot en klimatsmart framtid.

Fru talman! Prospekteringsbolag är mycket utsatta. Bolagen är ofta små och specialiserade på just prospektering. De har, till skillnad från gruvbolag, inga stabila intäkter som kommer direkt av gruvdrift utan är beroende av externt kapital. Och som bekant är det internationella läget minst sagt instabilt just nu.

Prospektering är det första steget inför uppstarten av en gruvverksamhet, och det är ett arbete som måste fortlöpa för att tillflödet av projekt inte ska avstanna. Arbetet är resurskrävande och kan inte pausas, då bolagen riskerar att gå miste om både investeringar och undersökningstillstånd. Detta gör läget mycket osäkert, vilket är något vi nu måste åtgärda.

Fru talman! Regeringens förslag är i grunden bra. Det är positivt att förslag om förlängda tillstånd ligger på bordet. Men förslaget missar en hel del aktörer, då det endast inkluderar de tillstånd som är inne på det sista året. Förslaget ger alltså förlängda tillstånd endast till dem som redan fått sina tillstånd förlängda maximalt antal gånger. Utan det tillkännagivande som utskottet nu kompletterar med skulle det osäkra läget kvarstå för majoriteten av prospekteringsbolagen, och därmed skulle vi, i det stora hela, riskera Sveriges ställning som gruvnation.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag till beslut.

(Applåder)

Anf. 24 TOBIAS ANDERSSON (SD):

Fru talman! Den pandemi som nu sveper över världen har inte bara slagit hårt mot våra medborgares hälsa och välmående utan också tvingat ned en lång rad verksamheter och branscher i brygga. Där så är möjligt har branscherna själva funnit lösningar, men när lagstiftningen sätter krokben för dem och begränsar deras möjlighet att övervintra under coronakrisen har vi i denna lagstiftande församling ett ansvar att se över densamma. Ett exempel på detta är de delar i minerallagen som reglerar undersöknings-tillstånden.

Svensk gruvindustris historia sträcker sig ända till förkristen tid, och gruvindustrin utgör i dag en hörnpelare i vår exportberoende basindustri. Gruvnäringen skapar jobb och genererar välfärd, något vi vill att den ska fortsätta att göra även efter pandemin.

Vi ser i dag dessutom en ökad efterfrågan på metaller och mineral som en konsekvens av att många i världen lämnar fattigdom och höjer sin levnadsstandard. Då börjar de efterfråga varor som innehåller sådant. Samtidigt har man i EU som mål att öka självförsörjningsgraden, inte minst av handels- och säkerhetspolitiska skäl. Kombinerar man detta med att nya tekniska landvinningar förutsätter brytning av så kallade innovationskritiska mineral förstår man att gruvnäringen är en framtidsbransch.

Men finns då malmen där bara man sätter spaden i backen? Är det bara att börja gräva, och så har man etablerat en gruva? Naturligtvis är det inte så enkelt, utan varje gruva bygger på att någon har prospekterat, alltså aktivt sökt efter fyndigheter och gjort noggranna undersökningar av berggrundens beskaffenhet och i det arbetet funnit brytvärda malmer.

Ingen gruva kommer till utan prospektering, och ingen befintlig gruva överlever utan prospektering. Utan prospektering upphör gruvnäringen och därmed på sikt även tillverkningsindustrin när den blir utan inhemsk råvara.

Problemet är att prospekteringen till sin natur är ett kostsamt, långsiktigt och tidsödande sökande efter något som förhoppningsvis på sikt ska generera en vinst. Därför är prospekteringen beroende av riskkapital och investerare och är därmed mycket känslig för konjunktursvängningar, vilket coronakrisen tydliggjort på ett bryskt sätt.

Det är heller inte bara för prospekteringsföretag att pausa undersökningsarbetet eftersom den svenska minerallagen är utformad så här: Om ett företag som innehar ett undersökningstillstånd inte borrar, tar prover och analyserar kan tillståndet komma att återkallas. Detta är något som vi har pekat ut som ett problem under den pågående pandemin och som vi önskar ändra på.

Fru talman! Låt mig därför säga att det är tacksamt att regeringen lyssnat på den för industrinationen Sverige viktiga gruvnäringen. Förslagen i den proposition vi debatterar i dag är i huvudsak ett steg i rätt riktning.

Vi konstaterar dock att regeringen i sitt förslag har valt en utformning som genererar en, som vi ser det, helt onödig administrativ börda för såväl tillståndsgivare som tillståndsinnehavare. Det är något vi är övertygade om är negativt för näringen när den ska dra igång igen efter den djupa kris den nu hamnat i.

Eftersom vi sverigedemokrater tror på en stark inhemsk gruvnäring och värnar om bilden av Sverige som gruvnation menar vi att de begränsningar som regeringen föreslagit är olyckliga.

Det är vår bestämda uppfattning att beslutet ska omfatta samtliga undersökningstillstånd med de undantag som nämns i vår motion, oavsett var i processen de befinner sig. Glädjande nog är det också en uppfattning som delas av en majoritet i utskottet. Därför yrkar jag bifall till utskottets förslag till beslut.

Anf. 25 PER SCHÖLDBERG (C):

Fru talman! Jag yrkar bifall till utskottets förslag. Gruvnäringen har en jättebetydelse för Sverige, inte minst när det gäller arbetstillfällena och ekonomin. Dessutom ökar landets och världens efterfrågan på metaller och mineral i och med den gröna omställning som vi ser inom till exempel transportindustrin.

Medan gruvnäringen generellt klarar sig under coronakrisen går det sämre för prospekteringsföretagen. De står som den första länken i branschens hela näringskedja. Orsaken till att många av företagen är sårbara är att de är små och specialiserade, är beroende av riskkapital utifrån och inte äger egna gruvor. Coronaepidemin har tyvärr lett till att många finansörer dragit öronen åt sig och håller inne med sitt kapital, vilket naturligtvis är kännbart för dessa bolag. Dessutom har det många gånger varit svårt att utföra undersökningar eftersom nödvändig expertis inte har kunnat resa till landet.

För att man som bolag ska få söka efter mineralfyndigheter behöver man enligt minerallagen ha ett undersökningstillstånd. För att behålla och förlänga det måste man även kunna visa att man bedriver ett aktivt undersökningsarbete. Om man inte gör det riskerar man att bli av med tillståndet.

För att lindra en del av prospekteringsföretagens krissituation har regeringen lagt fram ett förslag om en ettårig och automatisk förlängning av undersökningstillståndet. Tyvärr omfattar den inte alla företag som har just tillstånd utan bara dem som är inne på sitt sista år.

Det är viktigt att värna Sverige som gruvnation utifrån de tillgångar på metaller och mineral som vi i framtiden kommer att behöva för omställningen till ett mer klimatneutralt samhälle. Utifrån detta är det klokt att förlänga fler giltiga undersökningstillstånd.

Centerpartiet håller med regeringen i fråga om många delar av propositionen men tycker som sagt att förslaget är för snävt. Att enbart förlänga tillståndet för de bolag som är i slutfasen av den maximala giltighetstiden för prospektering är inte tillräckligt. Det riskerar i stället att påverka Sverige som gruvland negativt.

Konsekvensen av regeringens förslag blir att mycket av det undersökningsarbete som gjorts inte kommer att kunna slutföras. Det innebär i sin tur att nedlagt arbete riskerar att gå förlorat. Dessutom påverkas en möjlig utveckling i de landsbygdsområden där prospektering sker negativt genom att potentiella arbetstillfällen inte blir verklighet.

Vi föreslår i stället att regeringen senast den 31 oktober 2020 ska återkomma med ett lagförslag som innebär att samtliga undersökningstillstånd som var giltiga den 1 juli förlängs med ett år vid tidpunkten då de annars löper ut. Förslaget om förlängning ska dock inte omfatta sådana undersök-

ningstillstånd som avser olja eller gasformiga kolväten eller som grundas på en ansökan om stenkol eller där stenkol uttryckligen anges i tillståndet.

Avslutningsvis vill jag bara säga att äganderätten ligger oss centerpartister varmt om hjärtat, men vi bedömer inte att en förlängning av gällande undersökningstillstånd med ett år innebär en alltför stor begränsning för berörda markägare och andra rättighetsinnehavare. Men detta bör självklart även kunna belysas närmare i den konsekvensanalys som ett lagstiftningsarbete bör innefatta.

Som gruvland skulle Sverige förlora på förslaget om att snäva in förlängningen till att gälla endast dem som är i slutfasen av giltighetstiden för prospektering. Alla har ju drabbats av den rådande situationen. Det skulle vara olyckligt att sätta käppar i hjulet för de prospekteringsföretag som med sitt arbete faktiskt bidrar till att möjliggöra en fossilfri framtid. Vi kan påverka detta, och därför ställer vi oss bakom utskottets förslag.

Fru talman! Med detta önskar jag er, värderade kollegor i näringsutskottet, kansliet och alla andra en riktigt härlig sommar – det allvarliga läget till trots.

(Applåder)

Anf. 26 ARMAN TEIMOURI (L):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till utskottets förslag till beslut och avslag på reservationen.

Coronapandemin har slagit hårt och kommer att fortsätta att slå väldigt hårt mot samhället och våra företag, och gruvnäringen är inget undantag.

När det gäller den proposition som vi nu debatterar är det glädjande att regeringen på så kort tid återkommit till riksdagen med ett förslag, men en majoritet i näringsutskottet anser att regeringen inte har varit bred nog. Liberalerna delar regeringens uppfattning att den nya lagen bör gälla från och med den 1 juli 2020, men vår uppfattning är att alla tillstånd ska förlängas oavsett var i prospekteringsprocessen de befinner sig och vilken prospektering det gäller. Vi delar dock regeringens uppfattning att förlängningen inte ska omfatta undersökningstillstånd gällande stenkol, olja och gasformiga kolväten.

Fru talman! Sverige är ett av Europas viktigaste gruvländer. Tillsammans med stål- och metallverken utgör gruvnäringen en stor del av svensk exportindustri. Gruvnäringen är också Sveriges äldsta industriella verksamhet. Gruvnäringen är en viktig del av svenskt näringsliv och är även en stark exportframgång. Sveriges gruvnäring har stor betydelse för minneralförsörjningen i Europa.

Givetvis ska svensk gruvnäring ta hänsyn till olika mark-, natur-, miljö- och samhällsintressen, men vi ska inte vara de som sätter käppar i hjulet.

I Norrland skapar gruvnäringen framtidstro, fler jobb och lokal tillväxt på orter som tidigare haft det kämpigt. Ett jobb inom gruvnäringen innebär inte bara ett jobb inom gruvnäringen. Detta är nämligen en av de branscher som genererar flest ytterligare jobb i anslutning till basverksamheten.

Fru talman! Jag ska komma tillbaka till propositionen som vi behandlar i dag. Prospektering efter mineraltillgångar är framtidens gruvnäring. Det skapar framtida jobb och en framtidstro. Detta arbete måste fortgå så att Sveriges anseende som gruvnation inte påverkas negativt.

Att, som regeringen vill, endast låta detta omfatta de undersöknings-
tillstånd som är inne på det allra sista året är en omotiverad begränsning.
Dessutom skulle en förlängning av alla giltiga undersökningstillstånd inte
medföra stora kostnader eller administrativt merarbete för Bergsstaten.
Därför tycker jag att det är anmärkningsvärt att regeringen inte ställer sig
bakom utskottets förslag till beslut.

Med det, fru talman, skulle jag vilja önska talmannen och kansliet en
fortsatt trevlig sommar. Och jag önskar samma sak till näringsutskottet
med kansli.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 7.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 10.59 på förslag av andre vice talmannen att
ajournera sammanträdet till kl. 11.09, då votering skulle äga rum.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 11.09.

§ 7 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

FiU62 Extra ändringsbudget för 2020 – Ersättning till riskgrupper, kapitalinsatser i statligt ägda företag och andra åtgärder med anled- ning av coronaviruset

1. utskottet

2. res. 1 (S, MP)

3. res. 2 (V)

Förberedande votering:

19 för res. 1

4 för res. 2

32 avstod

294 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Huvudvotering:

32 för utskottet

19 för res. 1

4 avstod

294 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Prot. 2019/20:143
23 juni

Partvis fördelning av rösterna:
För utskottet: 11 M, 10 SD, 5 C, 3 KD, 3 L
För res. 1: 16 S, 3 MP
Avstod: 4 V
Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 2 -

FiU63 Subsidiaritetsprövning av kommissionens ändrade förslag till beslut om Europeiska unionens egna medel

Kammaren biföll utskottets förslag.

NU20 Förlängd giltighetstid för undersökningstillstånd

Punkt 1

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 2 (Förlängning av ytterligare undersökningstillstånd)

1. utskottet

2. res. (S, V, MP)

Votering:

32 för utskottet

23 för res.

294 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 11 M, 10 SD, 5 C, 3 KD, 3 L

För res.: 16 S, 4 V, 3 MP

Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 2 -

Svar på interpellation

§ 8 Svar på interpellation 2019/20:415 om Sverige under covid-19

Anf. 27 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Fru talman! Markus Wiechel har ställt frågor om regeringens strategi mot covid-19 nu och framgent samt om jag kommer att ta initiativ till ytterligare åtgärder framöver.

Sverige och världen går igenom en historisk kris. Vi är mitt i en pandemi med miljontals smittade människor och globalt hundratusentals dödsfall. Det virus som sprider sig är tidigare okänt. Det finns inget facit att ta till. Det måste vi komma ihåg när vi diskuterar de här frågorna.

Sveriges strategi mot covid-19 syftar ytterst till att begränsa smittspridningen för att skydda människors liv och hälsa och säkra sjukvårdens kapacitet. I det sammanhanget har tillräckliga resurser till vården och en minimerad inverkan på annan samhällsverksamhet stor betydelse.

De åtgärder som vidtas ska vara uthålliga och baseras på kunskap och beprövad erfarenhet. Det är också viktigt att rätt åtgärder ska vidtas vid rätt tidpunkt. Därför omprövas vidtagna åtgärder löpande.

Målet har alltså hela tiden varit att minska smittspridningen, platta till kurvan, skydda sårbara grupper och minska trycket på hälso- och sjukvården. Strategin har inte syftat till att uppnå flockimmunitet, som interpellanten antyder.

Sverige har i sina nationella överväganden noga följt bedömningar och rekommendationer av WHO och EU:s smittskyddsmyndighet ECDC. Det är råd som samtidigt behöver anpassas till den nationella kontexten, eftersom olika länder har olika förutsättningar. Både WHO och ECDC har tryckt på just det.

I Sverige är Folkhälsomyndigheten den expertmyndighet som samordnar, följer och utvecklar smittskyddet på nationell nivå. Myndigheten ska också ta initiativ inom sitt ansvarsområde för åtgärder som skyddar befolkningen mot smittsamma sjukdomar. Detta ansvar har myndigheten både under normala förhållanden och i kris.

I linje med strategin har regeringen, myndigheter och andra aktörer vidtagit en rad åtgärder mot covid-19. Allmänheten har tagit ett stort ansvar och följt myndigheternas råd och rekommendationer. Sverige har åter visat styrka i vår sammanhållning.

Jag vill betona att regeringens arbete sker helt prestigelöst. Det ingår i strategin att ta in ny kunskap, justera vidtagna åtgärder och vidta nya åtgärder när kunskapsläget utvecklas.

Det stämmer att många har avlidit till följd av covid-19 i Sverige. Det är djupt beklagligt. Mina och regeringens tankar går till alla som har mist en kär släkting eller vän. Pandemin har blixtbelyst att det finns mycket att göra för att inte minst förbättra äldreomsorgen i Sverige. Den är på många håll bra – de anställda gör ett fantastiskt arbete – men kvaliteten är för ojämn.

Jag vill här understryka att olika regioner och kommuner inte bara har drabbats olika hårt utan att det också finns många goda exempel på hur det nya coronaviruset har hindrats att ta sig in på äldreboenden.

För att komma till rätta med spridningen på äldreboenden har ett flertal åtgärder vidtagits nationellt och lokalt, och antalet fall och dödsfall har minskat kraftigt. Det är viktigt, men våra äldsta och sköraste kommer fortsatt att behöva uppmärksammas och stöttas mer.

Sammanfattningsvis är Sverige på väg in i ett bättre läge gällande pandemin. Nu finns det större möjligheter att ytterligare trycka ned smittan via testning och smittspårning, i enlighet med den övergripande strategin. Regeringen har avsatt totalt 6,9 miljarder kronor för detta, samt ingått en överenskommelse med Sveriges Kommuner och Regioner.

Arbete pågår också för att säkra ett eventuellt vaccin mot covid-19 utifrån den vaccinstrategi som regeringen presenterade den 20 maj.

Men det är absolut inte läge att släppa taget. Regeringen är fortsatt redo att vidta nya åtgärder. Spridningen av viruset nationellt och lokala utbrott måste fortsatt bekämpas, och var och en måste fortsätta följa myndigheternas råd och rekommendationer. Det är bara så vi kommer att klara av den här krisen – tillsammans.

Anf. 28 MARKUS WIECHEL (SD):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret. Statsrådets svar visar att den påstådda strategi som regeringen har blir än mer obegriplig när det hävdas att man inte har varit ute efter någon form av flockimmunitet. Visst är det så att man aldrig uttryckligen har sagt det. Men vad är det annars som man vill uppnå när man tillåter att smittan härjar fritt, eller nästintill fritt, i samhället? Man vill bara pressa ned smittan. Man vill inte stoppa den, och man vill inte göra vad man kan för att stoppa den. Då är det obe-

gripligt för mig att man har någon annan strategi än att verka för en flockimmunitet, som vi i dag vet över huvud taget inte är en väg att gå. Är det alltså så att man har tillåtit smittan att härja i samhället för skojs skull? Nu ska man helt plötsligt syssla med testning och smittspårning. Det är någonting man borde ha gjort från första början. Vad är det som gör att statsrådet och regeringen ser att det nu är rätt läge?

Det absolut självklara när det kommer till att hantera en pandemi och ett virus som är helt okänt är att ta det säkra för det osäkra. Regeringen har absolut inte tagit det säkra för det osäkra. I stället har man låtsats som om det här bara är en vanlig influensa. Man har haft influensaglasögon på sig, och samtidigt tycks man som jag nämnde tidigare ha levt kvar i någon form av flockimmunitetstanke. Detta har lett till tusentals människors förtida och mycket plågsamma, ensamma död. Det går inte att förklara bort det med att man inte visste någonting. Man borde ha tagit det säkra för det osäkra.

I mitten av februari sa Lena Hallengren att den nationella beredskapen för att hantera ett utbrott av coronaviruset i Sverige var väldigt bra. Vi vet att Sverige var allt annat än redo. Vi hade brist på resurser, och det fanns ingen strategi inom äldreomsorgen. Samhället överlag var inte redo för detta, och regeringen var definitivt inte redo för detta. Man har antagit en strategi som mer eller mindre går på tvärs mot den samlade internationella expertisen. Det är inte, som statsrådet hävdar i sitt svar, att basera sin policy på kunskap och den vetenskap som finns. I sådana fall skulle jag vilja se den vetenskapen, för Folkhälsomyndigheten har vad jag kan se hittills inte redovisat någonting.

Folkhälsomyndighetens kritiker, det vill säga de som haft rätt från första början, har mycket forskning att hänvisa till. Det är bara att se på forskningen kring munskydd: Det finns över hundra vetenskapliga studier som visar varför munskydd och ansiktsmasker hjälper – över hundra vetenskapliga studier! Det finns hur många studier som helst som visar att det finns asymtomatisk och presymtomatisk smittspridning. Det är fakta och ingenting man kan bara vifta bort. Samtidigt har Folkhälsomyndigheten återkommande haft fel, men de har fortfarande regeringens fulla förtroende. Jag förstår inte hur det går ihop om man nu värnar ett samhälle där smittan hålls nere.

Jag skulle kunna återkomma till alla de olika fel som Folkhälsomyndigheten har haft. Jag räknar med att det inte har varit medvetet från deras sida, men regeringen borde åtminstone sätta på sig några andra glasögon och titta på varför man har valt en annan väg i andra länder. Varför går det så dåligt för Sverige? Det går nämligen riktigt dåligt för Sverige.

Ministern glömde min första fråga i interpellationen. Ångrar ministern den påstådda svenska strategin? Ja eller nej.

Anf. 29 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Fru talman! Det är egentligen oklart vad Markus Wiechel vill säga med sin interpellation. Jag måste också säga att det är oklart hur Markus Wiechel uppfattar den svenska strategin. Jag säger det en gång till: Strategin är inte flockimmunitet. Strategin är ingenting annat än att begränsa den svenska smittspridningen så mycket det bara är möjligt.

Att helt stänga ute viruset – en strategi för att på kort tid eliminera viruset från vårt samhälle – vore fantastiskt. Jag tror inte att det är möjligt, och det grundar jag på det faktum att jakten på ett vaccin är omfattande. Hela världen inser att vi inte kommer att kunna gå tillbaka till att leva våra liv mer normalt innan vi har ett vaccin. Vi kommer inte att kunna gå tillbaka till samhällen som fungerar normalt, så som vi kände dem före pandemin, för viruset kommer att finnas kvar. Naturligtvis kommer det inte att vara någon stor smittspridning; det är ju det som är syftet med strategin, som jag nämnde i mitt interpellationssvar. Det handlar om att rädda både liv och hälsa och begränsa smittspridningen, att göra det maximalt och att skydda riskgrupper.

Innan jag ytterligare bemöter det som går att bemöta i Markus Wiechels replik vill jag ändå bemöta de angrepp mot Sveriges statsepidemiolog som finns i interpellationen. Jag tror att Markus Wiechel mycket väl vet att statsepidemiologen, precis som myndigheten, står fast vid att vi har en strategi som vi arbetar utifrån men att man hela tiden ska utvärdera sig själv och sitt agerande. Man ska lära av det som händer i Sverige och i andra länder. Jag har mycket svårt att förstå varför vi ska ha ett språkbruk som tyder på någonting annat än det. Vi har att göra med en allvarlig sjukdom, och jag tror att det vore klokt om Markus Wiechel var försiktig med att snedvrída uttalanden från myndighetsföreträdare på det sätt som görs såväl muntligen som i den skriftliga interpellationen.

Jag tror också att det är viktigt att vi inte minst från den här församlingen och även från Sveriges regering och andra beslutsfattare verkligen försöker förstå, även om det är väldigt svårt och komplicerat. En pandemi innebär per definition ett nytt virus som sprids över världen, och möjligheten att begränsa dess effekter är någonting vi alla vill uppnå. Jag vill understryka att de åtgärder som Sverige vidtar just syftar till att ändra människors beteende, på samma sätt som man gör i andra länder. Man vill minska rörligheten, och man vill minska kontakterna – få människor att hålla avstånd. Man vill hålla själva viruset på avstånd genom handhygien och desinfektion och genom att på olika sätt se till att personal inom vård och omsorg skyddar sig när de vet att de har direktkontakt med covid-19.

Jag vill dock understryka att det ger en felaktig bild att jämföra länder på det sätt som Markus Wiechel gör. Sverige har drabbats hårt, som många andra länder. Att jämföra sig med Storbritannien, Belgien, Holland, Frankrike, Italien och Spanien låter sig göras – vi har alla drabbats, och på olika sätt har smittan kommit till våra länder. Beroende på hur hårt vi har drabbats är det klart att vi också ser effekterna.

Vi har rustat svensk sjukvård genom att inte bara dubbla utan på olika håll i landet både tre- och fyrdubbla antalet intensivvårdsplatser. Vi har ställt in den vård som är möjlig att ställa in, vilket också gör att vi sedan får anledning att diskutera den vårdskuld som byggs upp parallellt med detta.

Jag tror alltså att det är viktigt att vi ser till att tolka våra myndigheter och företrädare rätt och på ett sätt som gör att de fortsätter att våga resonera, tänka och beskriva tveksamheter – och även korrigera det man upplever att man successivt lär sig mer om.

Anf. 30 MARKUS WIECHEL (SD):

Fru talman! Det låter på statsrådet som att det är en slump att Sverige har drabbats hårt och i dag faktiskt är fjärde eller femte värst i världen sett till antal dödsfall per capita. Jag tycker att man ska jämföra olika länder, för detta är ingen slump. Det handlar om vilka strategier olika länder har valt. Till exempel Storbritannien valde initialt sett en strategi som liknade Sveriges och gick på det öppna synsättet. Man kan för all del tro på detta, men någon gång måste man inse att den strategin inte funkar.

Det är dessutom en strategi som jag har ganska svårt att kalla en strategi, för den är som sagt väldigt oklar med tanke på att det inte har vidtagits några vidare åtgärder för att minska smittspridningen mer än till exempel i våra grannländer – eller för den delen för att skydda våra riskgrupper. Riskgrupperna är mer utsatta i Sverige. Det är ett faktum. Anledningen till att så många fler dör i Sverige är att smittan är mer utspridd i Sverige. Det är inte svårare än så. Det är helt enkelt ingen slump att många har drabbats.

Vi måste återgå till detta med Folkhälsomyndigheten. Jag tänker inte gå in i detalj på vad de har sagt och inte; det finns många citat från delvis enskilda företrädare för Folkhälsomyndigheten men även från dess egen hemsida. Vi kan ta ett exempel: ”Användning av visir eller munskydd på personalen kan, under förutsättning att verksamhetens kvalitetsarbete betonar att det är de övriga åtgärderna som är de grundläggande och viktigast, övervägas som en extra åtgärd för att försöka minska risken för spridning av covid-19.” Det handlar alltså om Folkhälsomyndighetens riktlinjer för äldreomsorgen. Munskydd och visir kan övervägas. Vad då ”kan övervägas”? Det borde vara en självklarhet!

Skyddsutrustning som vissa företrädare för Folkhälsomyndigheten på olika sätt har nedvärderat skulle jag vilja påstå är basal om man ska skydda äldre, vilket borde vara det viktigaste. När det kommer till munskydd vet vi att de hjälper – jag nämnde tidigare att det finns otaliga studier som visar det. Det gäller till och med de enklaste munskydden. I Tyskland har smittan kunnat minskas med 40 procent tack vare munskydd, men i Sverige överväger man inte ens munskydd på offentliga platser. Man har några vaga rekommendationer om att max 50 personer ska få samlas på ett ställe och att människor ska sitta långt ifrån varandra.

De åtgärder som verkligen hjälper finns inte här. Det är det som är det stora problemet. Det är ingen slump att vi har så många dödsfall i Sverige, utan det är en ren konsekvens av den handlingsförlamning som den här regeringen har visat. Jag tycker att det är sorgligt.

Jag har respekterat att regeringen under våren har behövt arbeta för att försöka förhindra detta och att man ska få lugn och ro och inte ska behöva ställas till svars på det här sättet. Däremot har jag inte accepterat den utveckling jag sett från första början. Av den anledningen vet ministern mycket väl att jag till exempel har lämnat in en rad olika skriftliga frågor till regeringen. Ministern själv har fått säkert 20 frågor av mig om coronaviruset under våren.

Jag ifrågasatte åtgärder från regeringen som inte dög och att man inte tog viruset på allvar så tidigt som i början av mars – det var den 4 mars eller något sådant. Redan i februari såg jag allt detta. Faktum är att den som tittade åt rätt håll kunde se en rad experter som varnade för det här så tidigt som i januari. Den 3 januari kände experter till virusets DNA. Redan

då borde man ha satt in tuffa åtgärder för att bromsa smittspridningen och vinna tid.

Prot. 2019/20:143
23 juni

Svar på interpellation

Anf. 31 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Fru talman! Ibland sägs det att efterklokheten är den exakta vetenskapen. Jag tror att vi kan hålla med om det. Jag tror också att vi kan vara överens om att det är läge att höja blicken och att också se framåt – vad kan vi göra de kommande månaderna och kanske det kommande året?

Vi är ju tyvärr i en pandemi som vi inte har sett slutet på. Det betyder att vi naturligtvis ska lära av de månader som gått. Det känns i många sammanhang, tycker jag själv, som att det har gått väldigt lång tid. Det har hänt väldigt mycket i svensk politik. Regeringen har fattat oerhört många beslut. Riksdagen har också fattat beslut; nu är det väl uppe i nio extra ändringsbudgetar. Det har alltså hänt väldigt mycket på kort tid. Detta betyder att det är kort tid att lära känna ett nytt virus.

Jag vill påminna Markus Wiechel – om det möjligen försvann – om att viruset klassificerades som ett allmän- och samhällsfarligt virus den 1 februari. Detta har också konfirmerats av riksdagen, som har fört in det i smittskyddslagen genom en proposition bara för ett par veckor sedan. Det var alltså inte så att Markus Wiechel ensam satt med vetskap och kunskap om att vi hade med ett farligt virus att göra.

Markus Wiechel får gärna ägna sin sista replik åt att tala om på vilka sätt vi ska ta det säkra för det osäkra, som han återkommit till några gånger, för att bli lite mer konkret. Det är ju ingen av oss – jag upprepar detta – som avstår från åtgärder som vi vet ger effekt.

Såvitt jag känner till fanns det en åtgärd som Sverigedemokraterna åtminstone under en kort tid förespråkade, nämligen att vi skulle stänga våra grundskolor. Det var ingenting som vi beslutade att göra, för vi såg inte att detta skulle ha den avgörande betydelsen att barn inte driver smittspridning. Vi har också kunnat få konfirmerat att det inte har bidragit till smittspridningen. Andra länder öppnar upp sina skolor och ser snarare andra åtgärder för att upprätthålla distansen.

Det låter lite grann som att inga åtgärder har vidtagits. Låt mig påminna om att en konsekvens av att allmänna sammankomster inte får samla mer än 50 personer har blivit omfattande ekonomiska förluster för många aktörer. Det har dock också bidragit till att människor inte möts i de forum där vi vet att risken för smittspridning är stor, med många människor på liten yta. Kulturevenemang och idrottsevenemang har kunnat dra igång, dock inte med åhörare, som vi alla hade längtat efter och önskat.

Många åtgärder har vidtagits. Studenter på högre utbildning och i gymnasiet har studerat på distans i nästan tre månader. Många arbetar hemifrån. Kollektivtrafiken har minskat dramatiskt, och rörligheten över landet under alla våra storhelger har också minskat dramatiskt. Låt mig påminna om detta!

Låt mig också ägna min sista minut åt att säga att det inte är någon slump, Markus Wiechel, hur olika länder drabbas. Jag rekommenderar att läsa den analys som Folkhälsomyndigheten har gjort som handlar om olika virusstammar.

Det är väldigt många gånger relevant att jämföra nordiska länder med varandra, och jag gör det gärna. Länderna liknar varandra på många olika

sätt och har den nordiska modellen – vi väljer att kalla det den svenska modellen – för hur hälso- och sjukvårdssystemen är uppbyggda.

Men när det gäller hur människor reser och vad som är skälet till att smittspridningen kommer till respektive land är det inte säkert att det är just våra grannländer vi jämför oss med. Självklart påverkas sättet på vilket smittspridningen kommer till Sverige av 1 miljon svenskar som på fyra veckor inte bara reser till utan också kommer tillbaka från många olika länder, som då inte upptäcker vilken smittspridning de har i sina samhällen.

Låt mig också påminna Markus Wiechel om att det inte ser likadant ut i hela Sverige. Det är den region som vi befinner oss i, som också har väldigt mycket mediebevakning, som har drabbats hårdast. Jag talar om Stockholmsregionen. Detta spelar stor roll. Det är dock stora delar av landet som har vidtagit samma åtgärder men som inte har fått samma smittspridning. Vi har även lockdowns, som Markus Wiechel kanske syftar på, i flera länder med en förödande smittspridning och ett förödande antal avlidna som följd. Man bör alltså vara försiktig med att dra slutsatser när det gäller sambandet mellan åtgärder och konsekvenser.

Anf. 32 MARKUS WIECHEL (SD):

Fru talman! Det finns flera saker man skulle kunna göra, och med tanke på alla de skriftliga frågor som Lena Hallengren har fått från undertecknad känns det som att hon redan känner till flera av de åtgärder som jag hade vidtagit om jag hade haft den möjligheten.

För att sammanfatta handlar det om en snabb nedstängning av olika saker så fort man fick reda på att detta kom, för att vinna tid. När man vinner den tiden kan man säkra strategier för äldreomsorgen och säkerställa att det finns tillräckligt med skyddsutrustning, att folk har den utbildning de behöver och så vidare. Att vinna tid är allt, och det är detta som de länder i världen som har lyckats har gjort.

Faktum är att man här gav upp från första början. Det verkade i alla fall så, för helt plötsligt meddelade man att det inte hjälper att smittspåra eller att testa. Helt plötsligt menade man att vi inte kan stoppa detta virus. Jag tror inte heller att det går, eller gick, att stoppa det från början – inte i Sverige. Däremot skulle det ha gått att bromsa det radikalt, vilket hade räddat liv. Detta kanske hade kostat en del ekonomiskt, men faktum är att det finns studier som visar på att de städer som tidigt har stängt ned har tjänat på det både i liv och rent ekonomiskt. De har klarat sig långsiktigt ekonomiskt på grund av att de har värnat hälsan.

Det finns olika saker som tyder på att det även i Sverige finns skillnader beroende på hur olika kommuner har hanterat detta. Vad som är gemensamt för de kommuner som har lyckats bra är att de har gått längre än Folkhälsomyndighetens rekommendationer. Det är likadant när det kommer till länder – de som har agerat snabbt med skyddsutrustning och inte problematiserat skyddsutrustningen har också räddat fler människor. Det är fakta.

Sist men inte minst, fru talman, noterar jag att ministern fortfarande inte har svarat på den första frågan i interpellationen.

Anf. 33 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Fru talman! Till skillnad från Markus Wiechel, som har allting klart för sig gällande hur vi skulle ha gjort, hur vi gör och vilka länder som har lyckats, är jag mer ödmjuk i min inställning.

Det är klart att vi hela tiden ska lära av det vi har gjort, det vi inte har gjort och det andra länder har gjort som visar sig fungera, men låt mig ändå påminna om något. Den som jämför smittspridningen och antalet dödsfall i Skåne med smittspridningen och antalet dödsfall i till exempel Köpenhamn – detta är en arbetsmarknadsregion som människor rest inom – ser att Skåne är mindre drabbat än Köpenhamn trots att man har vidtagit samma åtgärder i Skåne som i övriga Sverige och trots att Köpenhamn har vidtagit samma åtgärder som i övriga Danmark.

När det handlar om vilka länder som egentligen har haft lockdowns med framgång vill jag inte peka ut länder som inte har lyckats; det är för tidigt. Men att påstå att Nederländerna, Belgien, Storbritannien, Frankrike, Spanien och Italien är länder som med sina lockdowns har kunnat få en mycket mer framgångsrik situation för hälso- och sjukvården eller för befolkningen i övrigt tycker jag är att dra det väl långt.

Låt mig också säga att ekonomin inte har gått före. Vi har sett till att använda våra ekonomiska muskler för att göra det möjligt för människor att enkelt vara hemma från jobbet. Vi såg hur antalet som nyttjade möjligheten till sjukpenning ökade dramatiskt när människor hade milda symtom då pandemin verkligen var ny i samhället. Jag tycker att detta visar att människor tar ett stort ansvar.

Det bygger ju dock inte bara på att människor tar ansvar. Även om vi hade gjort den så kallade lockdown som Markus Wiechel då inte förespråkade men som han nu uppenbarligen förespråkar kan inte hälso- och sjukvården, äldreomsorgen och all barnomsorg stänga ned. Detsamma gäller polis, räddningstjänst, brandkår och andra samhällsviktiga funktioner som matvarubutiker och apotek – de stänger inte ned.

Jag vill säga till alla som lyssnar att vi inte ska förledas att tro att det går att stänga ned allt. Det finns verksamheter – och de är ganska många – som måste vara öppna för att samhället ska fungera. Har man då fått en stor smittspridning och fått in smittan från många olika håll blir det mycket svårare för dem som har en liten smittspridning från början.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 11.39 på förslag av andre vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 13.00, då statsminister Stefan Löfven (S) skulle lämna en återrapport från informellt möte med EU:s stats- och regeringschefer.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 13.00.

§ 9 Återrapportering från informellt möte med EU:s stats- och regeringschefer

Anf. 34 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! I fredags träffades EU:s ledare över en videokonferens för att diskutera kommissionens förslag dels till långtidsbudget, dels till återhämtningspaket. Också förhandlingarna mellan EU och Storbritannien respektive de ekonomiska sanktionerna mot Ryssland berördes.

Herr talman! Europa befinner sig fortfarande i ett allvarligt läge med risk för liv och hälsa. Vi har definitivt inte sett slutet ännu. Den här pandemins ekonomiska effekter har drabbat världen hårt. Vi är överens om att det kommer att krävas gemensamma ansträngningar inom EU för få hjulen att snurra igen.

Det återhämtningspaket som kommissionen har presenterat kan spela en viktig roll, men det kan inte på egen hand lösa de ekonomiska problemen. För att få den reala ekonomin att börja fungera igen måste den inre marknaden och den fria rörligheten börja fungera fullt ut.

Herr talman! Inför mötet hade Europeiska rådets ordförande Charles Michel pekat ut fyra frågor som behöver diskuteras vidare. Det första är återhämtningsplanens storlek och konstruktion. Det andra är om stöd ska ges i form av lån eller bidrag. Det tredje gäller frågor som rör konditionalitet och styrning. Det fjärde är långtidsbudgetens storlek och finansiering inklusive frågan om rabatter.

Mötet på midsommarafton var i praktiken en bordsrunda där ledarna kunde presentera sina övergripande ståndpunkter. Men någon riktig förhandling blev det inte, och så var heller inte planerat.

Jag framförde gemensamma ståndpunkter från Sverige, Danmark, Nederländerna och Österrike. Vi stöder ett gemensamt EU-agerande för att motverka krisens effekter. Det är avgörande att få på plats ett kraftfullt åtgärds paket så snabbt som möjligt.

Men det är också viktigt att åtgärderna träffar rätt områden liksom sektorer. Jag underströk behovet av krisrelaterade kriterier som baseras på aktuell statistik. Krisåtgärderna ska vara temporära. Det är viktigt att åtgärderna sätts in så snart som möjligt. Men de bör avslutas senast i slutet av 2022.

När det gäller krisåtgärdernas omfattning framförde jag å gruppens vägnar att de bör vara stora nog att göra skillnad samtidigt som vi också måste ta hänsyn till att det finns gränser för hur mycket medel som effektivt kan absorberas i medlemsstaterna.

Vi tycker att återhämtningsfonden bör baseras på lån och inte på bidrag till medlemsstaterna. I praktiken skulle den bidragskonstruktion som kommissionen föreslår innebära en höjning av EU:s budget med nästan 50 procent, och det är inte rimligt.

Ett upplägg med lån till fördelaktiga räntor och lång återbetalningstid möjliggör smarta investeringar som leder till fler jobb, en hållbar tillväxt, ökad produktivitet och ökad konkurrenskraft. Då skapas också förutsättningar för återbetalning. Slutligen ska inte återhämtningsfonden blandas samman med långtidsbudgeten.

När det gäller långtidsbudgeten anser vi och våra likasinnade fortfarande att den totala volymen är för stor och att rabatter är en förutsättning för överenskommelse. Nu finns rabatter med i kommissionens förslag. Det

är många länder som bjuder motstånd här, så det är inte på något sätt klart. Men det är bra att det finns med i förslaget.

Det är också bra att budgeten enligt förslaget moderniseras bland annat genom ett större fokus på klimat och digitalisering. Det föreslås också en tydlig koppling mellan att ta emot EU-medel och att respektera rättsstatens principer. Det är någonting som Sverige har kämpat hårt för.

Herr talman! Sammantaget visar diskussionen att det fortfarande finns en rad skiljelinjer liksom en rad grupperingar i de här frågorna. De största stötestenarna är fortfarande återhämtningsfondens storlek och struktur samt fördelning av medel mellan medlemsstaterna.

I frågan om långtidsbudget handlar det i stor utsträckning om samma frågor som diskuterades i februari, nämligen budgetens storlek, rabatter och fördelning mellan olika utgiftsområden. Det kommer med andra ord att krävas en hel del diskussion och förbättringar innan en överenskommelse kan nås.

Det ska också sägas att EU:s återhämtning är viktig för Sverige. Jag ser fram emot de fortsatta diskussionerna så att vi på sikt kan få till en bra balans i både återhämtningsfonden och långtidsbudgeten. Då kan EU:s ekonomier bli starkare och mer motståndskraftiga.

Charles Michel kommer nu att konsultera alla EU:s ledare och inom några veckor presentera ett förslag till överenskommelse. Sedan ska vi diskutera det vid ett möte i Bryssel i mitten av juli.

Herr talman! Vid mötet fick vi också en uppdatering av förhandlingarna mellan EU och Storbritannien. Charles Michel och kommissionens ordförande Ursula von der Leyen redogjorde för sitt möte med Storbritanniens premiärminister Boris Johnson. Det hade varit konstruktivt. Det finns gemensam vilja att nu intensifiera förhandlingarna under sommaren för att försöka nå en överenskommelse i höst.

Därutöver gav Tysklands förbundskansler Angela Merkel en uppdatering av arbetet med att genomföra de så kallade Minsköverenskommelserna. Bedömningen var att få framsteg hade nåtts, och ledarna kunde därför ge politisk backning till att sanktionerna förlängs.

Herr talman! Avslutningsvis kan jag också nämna mötet i östliga partnerskapet som hölls den 18 juni. EU:s ledare betonade här den strategiska vikt som vi fäster vid partnerskapet. Ett formellt toppmöte i östliga partnerskapet planeras till mars 2021. Därmed avslutar jag återrapporten.

Anf. 35 JESSIKA ROSWALL (M):

Herr talman! Tack, statsministern, för återrapporten!

Mötet blev väl som väntat, kan man tro att vi alla tycker. Ändå tyckte jag av rapporteringen att det var en viss positiv ton. Det är såklart tydligt att det kommer att krävas eftergifter och positionsförflyttningar från samtliga länder för att man ska kunna komma överens om långtidsbudget och återhämtningspaketet.

Ibland tycker jag att det beskrivs som att vi sparsamma fyra är problemet. Jag tycker att Sverige har visat en stor vilja att göra en stor eftergift. Jag tänker på den gemensamma skuldsättning som ska bygga upp återhämtningsfonden.

Sverige har förvisso inte skrivit under någon exakt siffra. Jag delar helt statsministerns uppfattning att det belopp som nu talas om är för stort. Men vi har hur som helst rört oss från en tidigare mycket kritisk hållning till

synen på gemensam skuldsättning. Det är ingen liten förflyttning för vår del.

Den hållning som Sverige har haft har haft många goda skäl. Vi är till exempel inte med i eurosamarbetet. Men nu tycker jag att Sverige måste få ordentligt tillbaka när det kommer till våra krav vad gäller både budgeten och återhämtningspaketet.

Att vi eventuellt får behålla den rabatt som vi redan i dag har är inte tillräckligt. Det är inte heller de egentligen självklara villkoren om att alla EU-länder ska följa rättsstatens principer.

Därför vill jag fråga statsministern om de andra ländernas uppfattning. Är också de beredda att förflytta sig? Jag tycker, och det sa jag också på det öppna samrådet, att den förflyttning vi har gjort borde stärka vår position i att kunna förhandla kraftfullt. Det gäller framför allt minskad volym och modernisering av budget. Vi borde kunna vara tuffare i vår position just nu.

Anf. 36 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Först delar jag uppfattningen att mötet blev ungefär som förväntat. Det var inte planerat att bli något annat. Alla förstår nog också att om det ska bli en överenskommelse någon gång måste det till positionsförflyttningar från lite olika håll. Annars blir det ingen överenskommelse, och det vore naturligtvis dramatiskt.

Vi har drivit några saker vad gäller budgeten väldigt tydligt. Det ena är rabatterna. Det är en absolut förutsättning för att över huvud taget komma överens. Annars kommer vi successivt att höja medlemsavgiften rejält, och det kommer inte att ske. Det har vi sagt. Där är vi fyra väldigt tydliga, liksom Tyskland, som också menar att rabatterna måste vara kvar.

Jag sa i min inledande rapport att detta nu finns i förslaget, men det är därmed inte sagt att det är precis så det blir. Det är fortfarande många som motsätter sig att rabatterna finns kvar. Jag hör dock en och annan tidigare kraftig motståndare som ändå börjar se att det kanske är nödvändigt. Vi måste alltså ligga kvar där och jobba stenhårt för detta.

Konditionaliteten tycker jag är bra. Jag tycker också att modernisering, mer i riktning mot digitalisering och att vi håller i klimatperspektivet är bra ingredienser. Men när det gäller volymen och annat finns det fortfarande kvar att göra.

Alla kommer att diskutera alla de här olika parametrarna. Vi driver också att vi vill se mer aktuella kriterier när det gäller återhämtningsfonden. Vad är det som de facto har skadats, och vem har skadats? Man ska inte gå på historiska data eller befolkningssiffror. Där tycker jag mig också uppleva att det finns mer mottaglighet för resonemanget.

Men det är mycket kvar att diskutera. Vi har en lång resa.

Anf. 37 JESSIKA ROSWALL (M):

Herr talman! Tack, statsministern, för svaret! Jag stöder statsministerns krav på förhandlingen kring att få behålla rabatterna, så kämpa på!

Jag vill vara tydlig med att Moderaternas kritik mot förslagen inte handlar om någon brist i europeisk solidaritet, utan tvärtom. Vi vill att Sverige ska hjälpa till, men inom rimlighetens gränser. Vi förstår såklart att Sveriges stora export till EU-länder är avgörande för vårt välstånd. Det

är därför det är så viktigt att budgeten och återhämtningspaketet verkligen går till rätt saker.

Det är också viktigt när det gäller återhämtningspaketet att man klargör finansieringen. Att först spendera och sedan ta reda på hur man ska betala är oansvarigt, och det blir inte bättre av att skjuta detta på nästa generation. Att tala om en rad olika EU-skatter för att lösa återbetalningen är inte rätt sätt.

Jag tycker inte att jag fick svar på frågan om vad de andra länderna har gjort för att förflytta sig.

Jag undrar också om det finns fler länder än de frugala fyra som kan tänka sig att titta på kriterierna och återhämtningspaketets konstruktion så att vi kan binda nya lojaliteter.

Anf. 38 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! När det gäller den europeiska solidariteten stämmer det. Vi är solidariska. Vi har varit nettobetalare i många, många år, och vi har hela tiden sagt att vi tycker att det är helt okej eftersom Sverige är ett land som har relativt högre välbefinnande. Det är sant.

Men det är också så att vi under krisen inte stängde gränser och inte slutade exportera medicinsk utrustning. Det var nästan tio länder som slutade med detta. Jag påminner om att Sverige aldrig gjorde så, utan vi fortsatte att exportera mitt under krisen.

Vi har ställt upp på det stora program på 540 miljarder som finansministrarna presenterade tidigare. Det är fel att säga något annat, och det måste finnas någon gräns i detta.

Vad gäller lån och finansiering finns de gamla skillnaderna kvar. Men ja, det finns fler än F4 som ser tveksamheter här – delvis av andra skäl. Dels tycker man att det är en sned fördelning, dels tycker man att EU får ett alltför stort mandat. Men det är alltså inte så att F4 är helt solo.

Anf. 39 MARTIN KINNUNEN (SD):

Herr talman! Tack, statsministern, för åtterrapporten!

Jag vill inleda med att beklaga att regeringen stöder inrättandet av krisfonden. Det svenskarna röstade om i valet om EMU gällde just om vi skulle tillhöra det monetära samarbetet i Europa eller inte. Svenskarna röstade nej. Sverige skulle inte påverkas finansiellt när andra länder kör sin ekonomi i botten. Regeringen tycker nu att det är acceptabelt att använda låneinstrument på det här sättet i EU och att länder som har svårt att låna pengar ska få hjälp av andra EU-länder för att sänka sina räntor.

Men det här är inte vägen framåt. Italien har haft budgetunderskott i sina finanser årligen i över 50 år. Jag säger inte nej till att vi ska hjälpa Italien under en kris, men i så fall ska det ske bilateralt eller via IMF. Det ska också vara förenat med tydliga krav på ekonomiska reformer. Länder kan inte tillåtas köra sin ekonomi i botten och förvänta sig att andra länder ska ordna fram lånen.

När det kommer till bidragen välkomnar vi naturligtvis att regeringen säger nej till detta. Det som oroar oss lite är att när man läser medierapporteringen efter mötet tycks länderna i syd inte vara speciellt oroliga. Man menar att alla vill ha en lösning och att förhandlingarna fortsätter. Man sätter helt enkelt stort hopp till att det här kommer att gå att ro i hamn.

Jag undrar därför: Har regeringen varit tillräckligt tydlig med att Sverige inte tänker acceptera bidragen och att vi inte tänker acceptera ytterligare en EU-budget som vi ska betala tillbaka på? Har regeringen varit tydlig med detta? Har statsministern sagt att det här inte är någonting att förhandla om och att vi inte tänker acceptera bidragen? Har det gått fram till länderna i syd?

Anf. 40 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Om man lyssnar på den kritik som Sverige får i det här avseendet tror jag nog att man kan säga att det har gått fram. Det finns i diskussionen en tydlig besvikelse över att vi inte anses vara tillräckligt solidariska för att vi inte ställer upp på bidrag utan att vi vill se lån.

Sverigedemokraterna och regeringen och de flesta andra partier har däremot helt olika uppfattningar när det gäller stödet. Vi måste också förstå att utan medlemskapet i EU och det utbyte vi har av det hade vi haft en betydligt sämre situation i Sverige. Det finns ett stort värde i detta, och det är klart att det därmed också finns en stor risk. Om stora ekonomier tillåts falla i det här har vi en risk. Det är inte bara gratis att säga nej. Det är också behäftat med en kostnad, en alternativkostnad, som man måste titta på.

Vad gäller kravet på reformer är vi tydliga med att vi både vill se kriterierna för en fördelning av vad medlemsstater ska få och att det ska gå till det som faktiskt främjar produktivitet, tillväxt och konkurrenskraft. Det är så vi bygger värden som vi sedan kan använda i olika syften. För oss är det viktigt att det är så.

Kommissionens förslag bygger på att man kopplar det till den så kallade terminen, där länder redan har uttalat vad man bör göra för att åstadkomma starkare ekonomier. Det finns uttryckt där, och då ska man följa det. Det ska också bygga på klimatomställning och så vidare.

Det blir alltså inte helt fritt, men jag tycker att det återstår att formulera detta tydligare, för man kan alltid ställa krav på vad pengarna ska användas till. To be continued!

Anf. 41 MAGNUS EK (C):

Herr talman! Tack, statsministern, för åtterrapporeringen!

För Centerpartiets del välkomnar vi att regeringen har fört fram en rad viktiga frågor, som vi också har en bred enighet om i Sveriges riksdag. Vi är eniga om att omfattningen på den kommande EU-budgeten inte kan tillåtas växa helt obehindrat.

Det är glädjande att regeringen har tryckt på konditionaliteten både i återhämtningsfonden och i långtidsbudgeten. Det är viktigt att vi ser till att EU-medel inte går till dem som inte respekterar EU:s grundläggande värden.

Jag välkomnar också att vi trycker på att återhämtningsfonden ska vara till för att reparera faktisk skada. Det handlar inte om att reparera ett allmänt dåligt ekonomiskt läge utan om att klara av att möta krisens effekter.

Det som jag skulle vilja fråga statsministern är om han på något vis har fört fram vikten av att återhämtningsfonden, när den nu är färdig och när den börjar fungera, också verkar för en grön omställning och för reformer till exempel på digitaliseringsområdet. Finns det möjligheter att koppla de här två samman?

Vad gäller långtidsbudgeten skulle jag vilja höra lite om hur statsministern för fram kraven på modernisering. Stora delar av budgeten kan moderniseras; det tror jag att de flesta håller med om. Det gäller också den gemensamma jordbrukspolitiken. Men många gånger när vi har diskuterat de här frågorna under de senaste åren i riksdagen låter det som att allt som ska sparas på ska tas från jordbrukspolitiken.

Här är det oerhört viktigt att vi inte får en budget som försämrar svenskt konkurrensläge. Vi ska också minnas att det inte bara handlar om jordbruksstöd och jordbrukspolitik, utan det handlar också om stöden till regioner som har stora utmaningar med tillväxten. Hur har statsministern balanserat detta?

Anf. 42 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Det är en styrka när man förhandlar att det finns en stark uppslutning i Sveriges riksdag i dessa frågor. Konditionalitet är en sådan fråga. Där upplever jag att det finns ett starkt stöd. Det är några som inte tycker om detta, men att koppla konditionaliteten till rättsstatens principer är bra. Där har vi varit tydliga, så jag upplever att vi har haft framgång där.

Sedan var det frågan om fonden. Vi har framfört vår bestämda uppfattning, och det är kommissionens ambition, att den också ska kopplas till det gröna. Där är kommissionens ordförande Ursula von der Leyen tydlig. Även där finns några medlemsstater som spjärnar emot, men jag upplever att vi har fått en allt bredare uppställning för den linjen, det vill säga att den måste gå hand i hand med klimatomställningen. Det är helt nödvändigt. Det är något som vi har framfört tydligt – liksom digitaliseringen.

Samma gäller för budgeten. Den modernisering som vi har talat om handlar inte bara om att lägga på mer. Först och främst är det ett stort medlemsland som är nettobetalare som har lämnat EU. Att rätta mun efter matsäcken innebär också att prioritera om inom budgeten. Vi har sett att det är möjligt att göra omprioriteringar till mer digitalisering, en klimatomställning och att höja produktiviteten.

I CAP – jordbrukspolitiken – finns ett tydligt uttalat grönt perspektiv. Det är bra. Det finns saker som kan göras om eftersom det bevisligen går mycket pengar till stora markägare, och det är kanske inte det som i första hand ska göras. Men självklart ska svenska bönder inte få relativt sämre konkurrenskraft. Det är ingen betjänt av.

Vi menar också att det kan göras moderniseringar i sammanhållningspolitiken för att mer främja det som är framtiden.

Anf. 43 MAGNUS EK (C):

Herr talman! Jag tror i och för sig inte att det är fel att även större jordbruksenheter tar del av EU:s jordbrukspolitik. Ett större problem är väl att Viktor Orbán och personer med koppling till honom har kunnat lyfta pengar ur systemet. Den typen av saker tycker jag absolut att vi kan driva på för att förbättra. Där kan vi göra neddragningar.

Men det gäller att detta inte drabbar konkurrenskraften för det svenska lantbruket. Vi är i alla fall i riksdagen överens om att stärka konkurrenskraften. Det kan inte vara så att det är lantbrukare och Sveriges landsbygd som ska betala för brexit, även om vi alla förstår att den påverkar budgetarbetet.

Jag har en till fråga som jag skulle vilja ta med i mitt inlägg: Vi förde tidigare fram vikten av tydliga formuleringar, en fri och regelbaserad handel och en fungerande inre marknad. Det kommer att vara helt avgörande för Europa och särskilt för Sverige som ett exportberoende land att få handel och rörlighet att funka. Annars kommer det att vara svårt att få igång ekonomin. Vi kan inte bara gå in med stödpaket. Hur har ni fört fram det argumentet?

Anf. 44 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Jag säger återigen att det inte är så att svenska lantbrukare ska tappa i konkurrenskraft. Det är inte så förändringar ska ske. Men vi måste se över alla delar i budgeten.

Vi fyra fokuserar på frågan om den inre marknaden. Även om detta stöd ges i någon form av fond är det inte det stödet som ensamt gör skillnad. Skillnaden görs med hjälp av en tillräckligt stark inre marknad med fri rörlighet.

Det är därför vi vill påminna om att Sverige är ett land som inte begränsade den fria rörligheten under krisen. Vi kunde berätta för både Italien och Spanien att svenska företag fortsatte att leverera medicinsk utrustning till flera länder mitt under krisen när andra länder stängde gränserna. Det är så man ska bevaka och försvara den inre marknaden, och det är dit vi måste tillbaka.

Inre marknad, rörlighet, digitalisering och klimat är den typ av frågor som vi vill prioritera, och det ger vi tydligt uttryck för tillsammans med de andra.

Anf. 45 JONAS SJÖSTEDT (V):

Herr talman och statsminister Stefan Löfven! Det råder inget tvivel om att det kommer att finnas behov av massiva investeringar för att ta oss ur krisen. Det handlar om investeringar som ökar produktiviteten och konkurrenskraften, minskar klimatutsläppen och upprätthåller efterfrågan i ekonomin. Detta är i första hand ett nationellt ansvar, men självklart kan även internationella organisationer bidra. Europeiska investeringsbanken är ett utmärkt redskap som finns på europeisk nivå.

Frågan är om återhämtningsfonden är rätt metod. Det krävs att man kan agera kraftfullt, riktat och på kort tid om investeringarna ska nå det syfte de ska ha. Det handlar här om att betala in pengar för att sedan ansöka om att få tillbaka dem som lån eller bidrag eller att förstärka EU:s budget. Det vet vi inte riktigt än. Det är varken snabbhet eller träffsäkerhet som kännetecknar dessa system. Det blir antagligen för spritt och för sent, men det blir ganska mycket pengar till EU-systemet.

Det är egentligen två andra saker som sker. EU-kommissionen passar på att få den större budget man alltid har velat ha. Man använder krisen som argument. Mycket lite av det man ska använda pengarna till har med krisen att göra. Det andra är att euroländerna inte har förmått att skapa ett gemensamt system för obligationer – eurobonds. Nu försöker man lägga över en gemensam upplåning på EU-nivå i stället, som egentligen hör hemma på euronivå. Det har lite med att komma ut ur coronakrisen att göra. Det finns också ett antal euroländer som är hårt skuldsatta och kan ha problem med framtida upplåning.

Därför är det så viktigt och bra att riksdagen har en tydlig position och givit ett tydligt mandat, och jag hoppas att regeringen håller fast vid detta och har en tät dialog med riksdagen framöver.

Min fråga gäller Ungern. Anser statsministern att situationen i Ungern är så allvarlig vad gäller demokrati och mänskliga rättigheter att man redan nu bör återropa artiklar och använda andra möjligheter för att minska utbetalningar från EU:s fonder?

Anf. 46 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Först var det frågan om det finns ett behov av massiva investeringar, och jag tror att vi alla är överens där. Sedan frågade Jonas Sjöstedt och Vänsterpartiet om fonden är det rätta att ha. Jag anser att det beror på konstruktionen av den. Jag menar, liksom Jonas Sjöstedt, att den måste vara riktad, och därför måste kriterierna vara tydligare; här har en skada uppkommit, och då kan man få stöd. Fonden bör även vara begränsad i tid. Det är därför vi föreslår utgången av 2022. Annars blir det bara en förlängd expansion av budgeten.

Jag hade inte tänkt att man i första hand ska betala in till fonden för att sedan få tillbaka, utan det ska vara fråga om upplåning för EU. Det är därför man vill höja taket för de egna medlen. Däremot finns ett åtagande från varje land, det vill säga att detta bygger på att man använder EU-budgeten och att medlemsstaterna garanterar fonden på något sätt. Det är därför vi vill ha lån, inte bidrag, eftersom pengarna ska tillbaka.

Jag delar uppfattningen att det finns en risk för att det bara blir fråga om en större budget, och det är det vi motsätter oss. Vi har varit emot det hela tiden, och vi tycker inte att det vore rätt. Därför motsvarar de 500 miljarderna nästan en 50-procentig ökning.

Sedan var det frågan om Ungern. Det är kommissionen som har att följa upp huruvida medlemsstaterna följer kraven och lever upp till kraven i fördraget. Kommissionen gör sedan de undersökningar som ska göras.

Jag är glad att kommissionen skärper kraven inför framtiden i fråga om de medel som betalas ut ur både budget och en eventuell fond. Det tydliggör en riktning, och det finns ett allt starkare tryck på att så måste ske. Det är helt rätt.

Anf. 47 JONAS SJÖSTEDT (V):

Herr talman! Jag välkomnar statsministerns svar. Jag tycker också att det är riktigt att säga att pengarna ska användas under den tid de faktiskt kan göra nytta för att ta oss ur krisen.

Jag vill knyta an till Magnus Eks fråga från Centerpartiet. Jordbruksstödet och regionalstödet används aktivt i både Ungern och Tjeckien för att belöna dem som är lojala med regimen. Man delar ut jordbruksmark, och man delar ut stöd till oligarker och godsägare. Den största bidragstägaren i Tjeckien har en viktig politisk funktion i Tjeckien.

Därför vore det kännbart om man skulle dra in stöden eftersom de går direkt på deras system för att upprätthålla den politiska makten. Jag menar att det i första hand är en politisk signal, och det är viktigt för Sverige som land att kunna säga att det nu har gått för långt i fråga om mediefrihet, med universitet som stängs och med räder mot människor som skriver på sociala medier att vi tycker att det är dags för oss att sätta det politiska trycket.

Det vore välkommet om statsministern kan göra ett sådant ställningstagande.

Anf. 48 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Vår uppfattning vad gäller att stänga universitet och andra saker har vi gett uttryck för. Vi är en av de stater som driver de frågorna inom ramen för Europeiska unionen.

Däremot finns det en ordning för den rent juridiska efterlevnaden och krav på det, och det är kommissionens uppgift att både följa den och dra igång utredningar om så skulle krävas. Det är ingen skillnad i sak men möjligtvis i form vad gäller hur detta ska ske.

Jag delar uppfattningen om jordbruksstödet. Jag har fört fram vid flera tillfällen, både bilateralt och vid andra tillfällen, att det knappast var så det var tänkt en gång. Det är därför vi driver att vi måste göra om jordbruksstödet och inte minst se till att det är mycket mer tryck på klimatomställning även här. Det kommer vi att fortsätta driva.

Anf. 49 ROBERT HALEF (KD):

Herr talman! Tack, statsministern, för åtterrapporten!

Det är viktigt att EU gör rätt saker och fokuserar på sina kärnuppgifter. Därför anser vi i Kristdemokraterna att EU:s långtidsbudget ska vara återhållsam och att den ska finansieras på befintliga sätt, inte genom nya EU-skatter. EU ska fokusera på framtidsutmaningar såsom säkerhet och klimat, men detta måste ske genom omfördelningar inom budgeten. Kristdemokraterna vill se en mer återhållsam budget för de kommande sju åren och att Sverige får behålla rabatten på EU-avgiften, som är ca 6 miljarder kronor.

Herr talman! Vi är inne i en djup ekonomisk kris på grund av coronapandemin, som har lamslagit ekonomin. Miljontals människor är smittade, och flera hundra tusen har dött. Tillsammans kan vi spela en roll i denna kris och visa solidaritet med särskilt drabbade länder inom EU genom att bistå varandra med sjukvård och sjukvårdsutrustning samt förmånliga lån och ekonomisk återhämtning.

EU-kommissionens förslag om ett återhämtningspaket som ska hjälpa EU-länder som drabbas av coronapandemin ur krisen är på 750 miljarder euro, där 500 miljarder föreslås som bidrag och 250 miljarder som lån. Det är en gigantisk satsning.

Kristdemokraterna anser att återhämtningsfonden bäst utformas genom lån, inte bidrag, och att stödet främst ska riktas till dem som har störst behov och har blivit hårt drabbade av pandemin. Man behöver se över återbetalningsperioden, som sträcker sig över tre decennier.

I EU-nämnden var statsministern kritisk till återbetalningstiden för lån, som alltså sträcker sig över 30 år. Min fråga är om statsministern har fått gehör för kortare återbetalningstid för lånen.

Anf. 50 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Jag kan börja med det på slutet. Vi hade ingen förhandling då, utan på mötet förra veckan fick alla ledare möjlighet att ge uttryck för sina principiella ståndpunkter. Därför vet jag inte det.

Det är väl så att de som verkligen vill ha det här, de vill ha så lång återbetalningstid som möjligt. En fråga är om det är medlemsstaten eller

EU som ska återbetala. Många tänker sig de här 30 åren medan andra säger att då tar man på sig så mycket för generationer långt fram att det inte är bra. Exakt ställning där kan jag inte säga, men vi fortsätter driva på för att det ska vara kortare tid. Det här ska sträcka sig till 2022, och sedan ska det vara kortare tid. Det blir ett för stort åtagande annars.

Kärnuppgifterna är säkerhet och klimat, som Robert Halef nämnde. Men det är också viktigt för oss att i utgången av det här bygga en ännu starkare marknad så att den inre marknaden verkligen fungerar. Där har vi en nytta. Det är det jag tycker är så viktigt att vi ser, för den inre marknaden är oerhört ekonomiskt betydelsefull för Sverige. Vi har all anledning att bidra i det, inte minst i den omvärld vi lever i nu om vi tänker utanför EU – USA, Kina, Indien och andra stora spelare och Ryssland, den andra stora grannen i öst. Att vi far väl och kommer väl ut ur det här och att EU kommer väl ut ur det här har stor betydelse för Sverige. Därför måste vi bidra på olika sätt för att hitta en lösning.

Jag delar uppfattningen att 750 miljarder är gigantiska siffror. Vi har redan 540 miljarder, som finansministrarna kom överens om i april. Redan det är stora satsningar. Vi vill få ned det här, och vi diskuterar återbetalningstiden.

Anf. 51 ROBERT HALEF (KD):

Herr talman! Vår ekonomi är beroende av EU och gynnas av en gemensam inre marknad med fri rörlighet med mera. Cirka 60 procent av Sveriges export går till EU.

Sverige är nettobetalar till EU och ska naturligtvis fortsätta bidra till EU:s välstånd även framöver. Men en viktig del i Sveriges avgift är rabatten på 6 miljarder kronor. Statsministern nämnde att det finns vissa länder som ifrågasätter den.

Min fråga till statsministern är: Kan vi räkna med att rabatterna kommer att kvarstå och inte fasas ut under budgetperioden 2021–2027?

Med detta vill jag passa på att önska talmannen, statsministern och alla andra en trevlig sommar.

Anf. 52 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Ja, vi är överens om att vi ska fortsätta bidra i detta.

Som jag sa i min återrapportering ligger det nu i förslaget att rabatterna är kvar, att de inte fasas ut under den här budgetperioden. Det är naturligtvis oerhört viktigt för oss, för annars kommer nästa förhandling om X år att inledas från en mycket sämre position. Det har varit vårt budskap hela tiden att rabatterna är en förutsättning för en överenskommelse över huvud taget, och jag tror att det börjar sjunka in. Men det är utan tvivel många länder som är emot det, så det kommer att fortsätta vara en diskussion och en kamp om detta. Jag tror dock att allt fler inser att det är en grundförutsättning.

Jag önskar detsamma till Robert Halef.

Anf. 53 TINA ACKETOFT (L):

Herr talman! Tack så mycket, statsministern, för återrapporten!

Det var ju ingen förhandling. Det var väl det vi misstänkte redan från början – att det mer skulle bli ännu ett tillfälle att påpeka det man redan visste.

Men i sitt senaste inlägg här sa statsministern återigen att det kommer att ha stor betydelse för Sverige att EU kommer väl ut ur den här krisen. Där är vi överens.

Man kan också säga att EU har väldigt mycket att förlora på om vi inte kommer väl ut ur förhandlingarna eftersom förtroendet för EU nu börjar sjunka i befolkningen. Till exempel visade en mätning i Italien att två tredjedelar av den italienska befolkningen inte ansåg att man fick ut något av medlemskapet i EU. Börjar vi hamna på den banan att medborgare i EU-länder inte längre tycker att det är ett mervärde att vara med i EU, då kommer vi alla att stå som förlorare – alla.

Därför är den här förhandlingen väldigt viktig. Det är ju inte någon överraskning för statsministern att Liberalerna tycker det, då vi är det mest EU-positiva partiet i den här församlingen. Ibland krävs det inte så hemskt mycket för att vara det, känner jag, för när det kommer till kritan vill man vara med men inte riktigt hela vägen ut. Därför har Liberalerna anmält avvikande meningar när det gäller långtidsbudgeten och även återhämtningspaketet. Vi skulle vilja se en betydligt mer proaktiv och satsande attityd från den svenska regeringen.

Jag noterade att Charles Michel ändå citerades som att han upplevde ett växande samförstånd efter detta möte. Jag undrar om statsministern kan delge oss vad det växande samförståndet är. Börjar också de fyra frugala jämka sin position? Det skulle i så fall vara en välkommen nyhet för en liberal.

Anf. 54 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Att det inte blev någon förhandling kan verka lite konstigt, men en förutsättning för förhandling är att man träffas fysiskt. Det har vi inte kunnat ännu, men nästa gång kan vi göra det. Det blir i mitten av juli.

Ja, vi tycker att det är viktigt att vi kommer väl ut, men här måste man ställa sig några frågor.

Att ge bidrag nu, i det här läget, vore att för första gången låna för att finansiera löpande utgifter. Det är ett mycket stort principbyte som görs då, och jag tycker att det är fel i sak.

Jag tycker dessutom att man måste tänka igenom vad man ska göra nästa gång om man nu ska göra det här och ha en återbetalningsperiod som ska börja 2028 och sträcka sig över 30 år. Vi vet ju att inom den tiden kommer det fler kriser och fler oförutsedda händelser. Om man då en gång brutit denna princip får man nästa gång säga: Nu måste vi låna upp mer pengar för att dela ut. Det är ett sluttande plan som inte är bra.

Jag tycker att det finns en logik i att vi hjälps åt. EU lånar upp och får ned räntan. Även om spreaden har sjunkit mellan sydländerna och Tyskland finns det en poäng, för det blir billigare lån. Då kan vi hjälpas åt och investera i rätt saker för att höja produktiviteten, och då kan man betala tillbaka. Den logiken kan jag förstå, men vi ska vara väldigt försiktiga.

När det gäller en satsande attityd är det ingen tvekan. Vi vill satsa, och vi har skrivit flera artiklar och naturligtvis andra dokument på det området för att visa att vi också tänker att vi ska satsa. Men när det gäller lån eller bidrag har vi svårigheter. Jag tycker att det är rätt att hålla i lånedelen.

Vad gäller växande samförstånd vet jag inte exakt vad Charles Michel menar, men jag kan tro att han menar att alla säger att vi vill försöka nå en

lösning. Vi kan ju inte alla sitta i var sitt hörn och säga samma sak varenda gång. Då har vi till slut ingen budget och inget fungerande EU.

Prot. 2019/20:143
23 juni

*Återrapportering från
informellt möte med
EU:s stats- och
regeringschefer*

Anf. 55 TINA ACKETOFT (L):

Herr talman! Jag hoppas verkligen att man när det kommer till kritan börjar diskutera lite mer förhandlingsmässigt. Statsministern är ju en god förhandlare, har vi hört

Visst är det en ny princip att vi i så fall för första gången skulle låna för att ge bidrag. Liberalerna tycker inte heller att bidrag är någon jättebra metod. Men när vi är i ett läge som är unikt – vi trodde att vi hade kriser tidigare, men det är ingenting jämfört med det vi nu har framför oss – är det också läge att titta på vilka andra medel vi har att ta till. Då kan bidrag vara en del av lösningen.

Om två tredjedelar av Italiens befolkning redan i dag tycker att EU inte ger dem något mervärde, hur skulle de kunna se på situationen om de blev ännu mer skuldsatta och inte över huvud taget tar sig ur denna kris? Ibland måste man titta på nya vägar när man står inför en kris som denna.

Anf. 56 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Återigen – vi har en unik kris nu; det är sant. Men det är inte säkert att detta är det sista unika läge vi har. Vi kan ha ett nytt unikt läge och en helt annan kris om tre, fem eller tio år. Varje gång ska vi då gå tillbaka till att låna upp pengar för att dela ut i bidrag. Jag tycker inte att det är rätt.

Visst, Italien har en betydligt högre skuld än vi. Men kommissionen har tidigare sagt att skuldkvoten inte befinner sig vid en tipping point. Skulderna ser annorlunda ut; man har andra lån än för tio år sedan.

Om man dessutom tittar på olika regioner i olika länder har faktiskt hälften av Italiens så kallade NUTS-regioner en högre genomsnittlig bnp per capita än EU. Detta är alltså också en fråga om regionalpolitik inom respektive land. Frågan är om man ska ge bidrag som kanske hamnar i regioner som har ett högre välstånd än en del svenska regioner.

Anf. 57 ÅSA WESTLUND (S):

Herr talman! Tack, statsministern, för återrapporten! Jag välkomnar att statsministern är så tydlig med att en förutsättning för en överenskommelse är att vi har rabatterna kvar. Jag tror att det är detta som kommer att ha allra störst effekt på den svenska medlemsavgiften.

Hur mycket man än tycker om EU finns det ändå en gräns för hur mycket av kostnaden som får ligga på svenska skattebetalare. Vi har också viktiga reformer framför oss, både för att göra Sverige hållbart och för att få igång vår egen ekonomi. Vi måste hantera skattebetalarnas pengar på ett varsamt sätt.

Med detta sagt är det förstås viktigt att hela EU kommer på fötter igen och att vi samtidigt tar chansen att bygga ett mer motståndskraftigt och hållbart EU. Det är viktigt av solidariska skäl, såklart, men också av rent egoistiska skäl. Flera har ju här i dag pekat på hur beroende vi är av att också den europeiska ekonomin kommer igång så att vi kan sälja våra bilar och andra varor till övriga Europa. Men det är också viktigt av säkerhetspolitiska skäl och för att vi tillsammans ska klara klimatet.

Som statsministern också har varit inne på har Sverige redan gått med på flera åtgärder i denna riktning. Vi har gått med på instrument som ger lån till medlemsstater som inte kan låna lika förmånligt, för att de ska kunna upprätthålla system som korttidspermitteringar och så vidare – ett steg som nog ändå var rätt stort för Sverige. Och vi är som sagt var nettobetalare till EU.

Ändå kan det ibland låta som att vi är väldigt snåla och inte vill bidra. Jag tycker egentligen inte att det är okej att debatten blir sådan.

Många av de satsningar som beskrivs när det gäller klimat, digitalisering och forskning ligger oss socialdemokrater varmt om hjärtat. Problemet är att det inte har skett en tillräckligt stor omprioritering. Jag skulle vilja fråga statsministern hur han anser att diskussionen kommer att se ut. Kommer det att finnas utrymme att också diskutera vad pengarna ska användas till, eller kommer det att bli väldigt mycket fokus på vem som ska betala i de kommande förhandlingarna?

Anf. 58 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Jag delar till att börja med uppfattningen om rabatten. Detta är viktigt. Skulle rabatterna fasas ut skulle vi hamna i en situation där fem länder – tror jag, men ta det med en liten nypa salt – skulle stå för 75 procent av nettotillskottet i EU. Det är ohållbart.

Sverige behöver rabatten, och det är detta balansen gäller. Vi måste säga ifrån när det gäller var gränsen går, men EU är viktigt för oss – både den inre marknaden och säkerhetsperspektivet, som Åsa Westlund tar upp. Detta är oerhört viktigt, och vi måste se det perspektivet. Inte minst när vi nu talar mer om en regionalisering än om en globalisering av världsekonomin kommer det att vara oerhört viktigt var den europeiska kontinenten står.

Ja, det blir också en diskussion om ”till vad”. Vi har kravet på att kriterierna för en fördelning måste förändras så att de riktas mot det som faktiskt har hänt i samband med krisen. När det gäller ”till vad” menar kommissionen att det ska kopplas till terminen, som gör att alla länder redan har program för vad man borde utveckla för att det ska gå i rätt riktning. Kommissionen är väldigt tydlig med att det vi gör nu ska gå hand i hand med the Green Deal.

Som jag sa i något tidigare inlägg känner jag att stödet blir starkare och starkare där. Några är fortfarande motståndare, men jag känner att stödet är så starkt att det tåget går nu, enligt min uppfattning. Det är så det måste bli, helt enkelt.

Så ja – det blir en diskussion även om detta. Det är viktigt att vi även här passar på att modernisera. Jag tycker att man kan bli ännu tydligare med vad som de facto ska göras för att produktivitet, konkurrenskraft och allt detta ska stärkas i en global ekonomi så att vi de facto kommer starkare ur detta.

Anf. 59 ÅSA WESTLUND (S):

Herr talman! Tack, statsministern, för svaret! Jag tycker också att det är glädjande att det finns en stor uppslutning runt klimatsatsningarna. Jag tycker att det är en vinst för Sverige som har drivit på dessa frågor, liksom digitalisering, forskning och rättsstatens principer, som det har talats om här tidigare. Vi måste nu hålla i ända in i mål så att vi kan få detta på plats.

Min fråga är lite praktisk. När tror statsministern att vi kan ha en färdig uppgörelse på plats? Vi vet ju att de svenska rabatterna hänger på att vi är klara före årsskiftet. Men vi vet också att många av stöden för att vara effektiva och hålla en hög kvalitet måste kunna påbörjas mer i detalj under hösten. Samtidigt står medlemsländerna väldigt långt från varandra, och vi är knappast de som har mest bråttom att få detta på plats. Men jag vill ändå fråga statsministern när han tror att vi kan få en uppgörelse på plats.

Anf. 60 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Det var den svåraste frågan i dag. Jag törs inte ha någon uppfattning om detta. Det finns som sagt var en samstämmighet. Alla förstår att detta blir väldigt illa om vi inte hittar någon lösning. Kommissionen och framför allt Europeiska rådets ordförande Charles Michel jobbar nu stenhårt. Man kommer att ha bilaterala kontakter med alla och ska formulera en box som ska kunna ligga på bordet i mitten av juli.

Vi kan se framför oss att man, om det som vi hoppas håller i sig och vi de facto kan träffas fysiskt, kommer att försöka mala på så mycket som möjligt. Men jag skulle gissa att det kommer att krävas åtminstone ett par sådana omgångar. Jag tror inte att förhandlingarna kommer att gå i mål i mitten av juli. Det kommer säkert att bli ytterligare någon box och kanske ännu en; jag vet inte. Men alla jobbar på så fort det går.

Anf. 61 AMANDA PALMSTIERNA (MP):

Herr talman! Tack, statsministern, för återrapporten!

Som vi har hört står länderna ännu långt ifrån varandra, även om en viss konsensus börjar växa fram. Vi hoppas att förhandlingarna ska komma till avslut redan i sommar.

Nu när det verkligen börjar dra ihop sig är det viktigt att Sverige har med flera prioriteringar samtidigt. Det är mycket viktigt med en ansvarsfull ekonomisk politik som alla riksdagens partier är eniga om. Det är bra att de fyra sparsamma fortsätter på sin gemensamma linje.

Men det är också viktigt att det blir rätt innehåll i budgeten och återhämtningspaketet. Nu har vi en unik chans att styra medel och insatser till att lösa klimatkrisen och att ställa om ekonomin från en linjär köp-och-släng-ekonomi till en cirkulär ekonomi, som lite grann minskar trycket på naturresurser som vatten och biologisk mångfald.

Det är väldigt glädjande att i återrapporten få höra att det finns ett allt större stöd för en grön omställning och för klimatet, även om man fortfarande är långt ifrån vad vetenskapen egentligen kräver när det gäller klimatet. På EU-nämndens sammanträde före midsommar lyfte jag fram att det är viktigt med tydligt fokus på en grön återuppbyggnad och klimat och på att örönmärka pengar i långtidsbudgeten för just klimatet.

Detta var inte i centrum för diskussionerna vid det här mötet i och med att det inte var en förhandling utan mer att medlemsländerna redogjorde för sina positioner. Men min fråga till statsministern är: När ser statsministern att det är läge framöver att ordentligt trycka på för detta och också öka ambitionerna när det gäller klimat och grön återuppbyggnad, så att det alltmer kan närma sig det vetenskapen egentligen kräver?

Anf. 62 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Tack, Amanda Palmstierna, för frågan! Jag menar att det är viktigt att man har precis det perspektivet när det gäller vad som ska ingå i en budget och ett återställningspaket. Då talar allt för att klimatperspektivet ska vara där. Det är inte mindre viktigt nu än när vi gick in i krisen, och det är faktiskt också en hävstång för den framtida ekonomin. Jag kan också notera att det är flera som förstår det. Det var fler som var emot detta förut. Jag tycker att vi har haft en viss framgång här tillsammans med våra likasinnade.

Vi har också uttryckt att det som vi säger i Sverige är ett minimum, och vi vill gärna se mer. I den mån vi kan se att fler ställer upp på det är vi alltså redan där. Vi har sagt att vi vill gå längre. Vi tycker att man kan gå längre.

Jag ser också svårigheter i och med att det är några som är kvar och inte tycker att vi alls har några möjligheter att ge oss på detta nu. Jag har svårt att förstå det argumentet, men det finns där.

Vi har alltså redan intagit positionen att vi vill gå längre. Kan vi få fler med oss på den linjen vill vi naturligtvis det.

Anf. 63 AMANDA PALMSTIERNA (MP):

Herr talman! Tack, statsministern, för svaret! Jag vill understryka att det är viktigt att ständigt trycka på i denna fråga och hela tiden flytta fram positionen.

Jag vill också lyfta fram demokratin och rättsstatens principer, som jag också upplever att det finns stor enighet om i Sveriges riksdag. Det är oerhört viktigt att det finns en respekt för unionens grundläggande värderingar. Nu i coronatider har vi sett oroväckande tendenser, men de har ju funnits också innan dess. Det har varit olika åsikter om hur skarpa kraven ska vara. Det är mycket glädjande att vi har nått framgång också i denna fråga.

Min fråga till statsministern är: Hur ser statsministern på vägen framåt när det gäller att nå så pass skarpa kriterier att de faktiskt gör skillnad på riktigt, alltså så att det blir en skillnad i förhållande till hur det är i nuläget?

Anf. 64 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Återigen: Vi kommer att trycka på för att om möjligt skärpa klimatdelen.

När det gäller rättsstatens principer och sådana frågor kan vi se att kommissionen i sina förslag nu tar ett kliv framåt. Det välkomnar vi. Vi har legat på, tillsammans med flera andra, om att det måste vara så. Det måste tydliggöras i regelverket, naturligtvis, när det gäller såväl återhämtningspaketet som långtidsbudgeten. Det är alltså skarpare nu.

Det kommer fortfarande att finnas länder som inte tycker att det ska vara riktigt så skarpt, och de kanske hittar någon väg att hantera detta eller kommer på ett sätt att krångla till det, men vi kommer ändå att ligga på. Vi måste kunna se skattebetalarna i ögonen och visa att detta används på ett sätt som gynnar rättsstatens principer, demokrati och mänskliga rättigheter. Vi kommer att ligga på för detta.

Åtterrapporeringen var härmed avslutad.

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Propositioner

2019/20:182 Fortsatt giltighet av lagen om vissa register för forskning om vad arv och miljö betyder för människors hälsa

2019/20:189 Digital kommunikation i domstolsprocesser

2019/20:190 Ekonomiskt arbetsgivarbegrepp – förändrade skatteregler vid tillfälligt arbete i Sverige

Kammaren biföll talmannens förslag att motionstiden för ovanstående propositioner skulle förlängas till och med *onsdagen den 23 september*.

§ 11 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 22 juni

2019/20:1625 Regeringsbeslut om att stoppa investeringar i Arlanda flygplats

av *Lars Hjälmered* (M)

till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2019/20:1626 Regeringens plan för Arlanda flygplats

av *Maria Stockhaus* (M)

till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2019/20:1627 Omstart av Sverige

av *Lotta Olsson* (M)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2019/20:1628 Effektbrist

av *Lotta Olsson* (M)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2019/20:1629 Klimatkrav på SAS vid deltagande i rekapitalisering

av *Lars Hjälmered* (M)

till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2019/20:1630 Ryska krigsbrott i Syrien

av *Maria Nilsson* (L)

till utrikesminister Ann Linde (S)

§ 12 Anmälan om skriftligt svar på fråga

Skriftligt svar på följande fråga hade kommit in:

den 18 juni

2019/20:1551 Svenskars semester utomlands i sommar

av *Lars Hjälmered* (M)

till utrikesminister Ann Linde (S)

Prot. 2019/20:143
23 juni

§ 13 Kammaren åtskildes kl. 13.55.

Sammanträdet leddes
av tredje vice talmannen från dess början till och med § 5 anf. 17 (delvis),
av andre vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 11.39 och
av talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

ANNA ASPEGREN

/Olof Pilo

§ 1 Anmälan om återtagande av plats i riksdagen	1
§ 2 Avsägelse.....	1
§ 3 Ärenden för hänvisning till utskott	1
§ 4 Extra ändringsbudget för 2020 – Ersättning till riskgrupper, kapitalinsatser i statligt ägda företag och andra åtgärder med anledning av coronaviruset	2
Finansutskottets betänkande 2019/20:FiU62.....	2
Anf. 1 FREDRIK OLOVSSON (S).....	2
Anf. 2 ULLA ANDERSSON (V).....	4
Anf. 3 MARIA GARDFJELL (MP).....	5
Anf. 4 EDWARD RIEDL (M)	8
Anf. 5 ULLA ANDERSSON (V) replik.....	10
Anf. 6 EDWARD RIEDL (M) replik	11
Anf. 7 ULLA ANDERSSON (V) replik.....	11
Anf. 8 EDWARD RIEDL (M) replik	12
Anf. 9 CHARLOTTE QUENSEL (SD)	12
Anf. 10 JOHAN HEDIN (C).....	14
Anf. 11 ULLA ANDERSSON (V) replik.....	16
Anf. 12 JOHAN HEDIN (C) replik.....	16
Anf. 13 ULLA ANDERSSON (V) replik.....	16
Anf. 14 JOHAN HEDIN (C) replik.....	17
Anf. 15 ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD)	17
Anf. 16 MATS PERSSON (L)	19
(Beslut fattades under § 7.).....	20
§ 5 Subsidiaritetprövning av kommissionens ändrade förslag till beslut om Europeiska unionens egna medel.....	20
Finansutskottets utlåtande 2019/20:FiU63	20
Anf. 17 CHARLOTTE QUENSEL (SD)	20
Anf. 18 ULLA ANDERSSON (V).....	22
Anf. 19 FREDRIK OLOVSSON (S).....	23
(Beslut fattades under § 7.).....	23
§ 6 Förlängd giltighetstid för undersökningstillstånd.....	23
Näringsutskottets betänkande 2019/20:NU20	23
Anf. 20 HELENE HELLMARK KNUTSSON (S)	23
Anf. 21 LORENA DELGADO VARAS (V).....	25
Anf. 22 AMANDA PALMSTIERNA (MP).....	26
Anf. 23 HELENA ANTONI (M)	27
Anf. 24 TOBIAS ANDERSSON (SD).....	28
Anf. 25 PER SCHÖLDBERG (C).....	29
Anf. 26 ARMAN TEIMOURI (L)	30
(Beslut fattades under § 7.).....	31
Ajournering.....	31
Återupptaget sammanträde.....	31
§ 7 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde.....	31

FiU62 Extra ändringsbudget för 2020 – Ersättning till riskgrupper, kapitalinsatser i statligt ägda företag och andra åtgärder med anledning av coronaviruset.....	31
FiU63 Subsidiaritetprövning av kommissionens ändrade förslag till beslut om Europeiska unionens egna medel	32
NU20 Förlängd giltighetstid för undersökningstillstånd	32
§ 8 Svar på interpellation 2019/20:415 om Sverige under covid-19.....	32
Anf. 27 Socialminister LENA HALLENGREN (S)	32
Anf. 28 MARKUS WIECHEL (SD).....	33
Anf. 29 Socialminister LENA HALLENGREN (S)	34
Anf. 30 MARKUS WIECHEL (SD).....	36
Anf. 31 Socialminister LENA HALLENGREN (S)	37
Anf. 32 MARKUS WIECHEL (SD).....	38
Anf. 33 Socialminister LENA HALLENGREN (S)	39
Ajournering.....	39
Återupptaget sammanträde.....	39
§ 9 Återrapportering från informellt möte med EU:s stats- och regeringschefer.....	40
Anf. 34 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	40
Anf. 35 JESSIKA ROSWALL (M).....	41
Anf. 36 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	42
Anf. 37 JESSIKA ROSWALL (M).....	42
Anf. 38 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	43
Anf. 39 MARTIN KINNUNEN (SD)	43
Anf. 40 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	44
Anf. 41 MAGNUS EK (C).....	44
Anf. 42 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	45
Anf. 43 MAGNUS EK (C).....	45
Anf. 44 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	46
Anf. 45 JONAS SJÖSTEDT (V).....	46
Anf. 46 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	47
Anf. 47 JONAS SJÖSTEDT (V).....	47
Anf. 48 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	48
Anf. 49 ROBERT HALEF (KD).....	48
Anf. 50 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	48
Anf. 51 ROBERT HALEF (KD).....	49
Anf. 52 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	49
Anf. 53 TINA ACKETOFT (L)	49
Anf. 54 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	50
Anf. 55 TINA ACKETOFT (L)	51
Anf. 56 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	51
Anf. 57 ÅSA WESTLUND (S).....	51
Anf. 58 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	52
Anf. 59 ÅSA WESTLUND (S).....	52
Anf. 60 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	53
Anf. 61 AMANDA PALMSTIERNA (MP)	53
Anf. 62 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	54
Anf. 63 AMANDA PALMSTIERNA (MP)	54
Anf. 64 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	54

§ 10 Bordläggning och beslut om förlängd motionstid	55	Prot. 2019/20:143
§ 11 Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	55	23 juni
§ 12 Anmälan om skriftligt svar på fråga	55	-----
§ 13 Kammaren åtskildes kl. 13.55.....	56	